

GUVERNUL
REPUBLICII
MOLDOVA

Austrian
Development
Cooperation

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Instituția Publică Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală

**PROIECTUL „SECURITATEA APROVIZIONĂRII CU APĂ ȘI SANITAȚIE ÎN MOLDOVA”
(P173076)**

STUDIU DE EVALUARE INIȚIALĂ,
în baza indicatorilor de performanță, a activității operatorului de servicii de
alimentare cu apă și canalizare

Întreprinderea Municipală „SU-Canal” Comrat

Chișinău, Moldova

Septembrie 2025

Publicat de:

Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP) „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” (SAASM) / Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)

Sediul central:

Chișinău, Moldova, MD 2001

ONDRL: bd. Ștefan cel Mare 124, et.3

UIP: str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni nr. 57/1, et. 1, of. nr. 1.

E-mail: water@ondrl.gov.md

Pagină web: <https://ondrl.gov.md/saasm/>

Autor:

Grupul de Consultanță și Dezvoltare Urbană „Europolis Internațional” SRL

Dezvoltat cu sprijinul:

Unității de Implementare a Proiectului (UIP) / Oficiul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL) prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul financiar al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (AID) prin intermediul Proiectului „**Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova**” (SAASM)

Opiniile exprimate în această lucrare aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare și a Asociației Internaționale pentru Dezvoltare.

Chișinău, Septembrie 2025

CUPRINS:

1. INTRODUCERE	7
2. SUMAR EXECUTIV	8
3. Indicatorii cheie de performanță ai Î.M. "Su-Canal" Comrat.....	12
3.1. ICP nr.1 Numărului populației în aria de operare	12
3.2. ICP nr. 2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare	13
3.3. ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă	14
3.4. ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă.....	16
3.5. ICP nr. 5 Gradul de acoperire cu servicii de canalizare.....	18
3.6. IPC nr.6. Ponderea volumului de ape uzate epurate biologic	21
3.7. ICP nr. 7 Volumul apei captate	23
3.8. ICP nr. 8 Volum de apă facturat	24
3.9. ICP nr. 9 Consumul de apă pentru toate categoriile de consumatori în mediu per capita ..	26
3.10. ICP nr. 10. Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă	29
3.11. ICP nr. 11. si nr. 11a Avarieri și blocaje la rețele	32
3.12. ICP nr. 12 Nivelul de contorizare	35
3.13. ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate	38
3.14. ICP nr. 14 Ponderea volumului apei nefacturate din volumul de apă captată	41
3.15. ICP nr. 15 Apă nefacturată per o conexiune	43
3.16. ICP nr. 16. Eficiența personalului	45
3.17. ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor	48
3.18. ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciilor AAC	50
3.19. ICP nr. 19 Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar	55
3.20. ICP nr. 20 Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar	57
3.21. ICP nr. 21, 22 si 23 Numărul sancțiunilor aplicate operatorului	59
ANEXA 1: INDICATORI CHEIE DE PERFORMANȚĂ.....	61
ANEXA 2: VALORI DE REFERINȚĂ PENTRU INDICATORI CHEIE DE PERFORMANȚĂ	
70	
BIBLIOGRAFIE	71

Studiul de evaluare inițială, în baza indicatorilor de performanță, a activității Î.M. „SU-Canal Comrat”
Lista tabelelor

Tabelul 1. Totalizatorul Indicatorilor de performanță Î.M. "Su-Canal" Comrat	10
Tabelul 2. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 1.....	12
Tabelul 3. Evoluția ICP nr.1 Numărului populației în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat	12
Tabelul 4. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 2.....	13
Tabelul 5. Evoluția ICP nr. 2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare	13
Tabelul 6. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 3.....	14
Tabelul 7. Evoluția ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă.....	14
Tabelul 8. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 4.....	16
Tabelul 9. Evoluția ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă	17
Tabelul 10. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 5.....	18
Tabelul 11. Evoluția ICP nr. 5 Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în mun. Comrat	19
Tabelul 12. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 6.....	21
Tabelul 13. Evoluția ICP nr. 6. Ponderea apei uzate epurate biologic în mun. Comrat	22
Tabelul 14. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 7.....	23
Tabelul 15. Evoluția ICP nr. 7 Volumul apei captate	23
Tabelul 16. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 8.....	24
Tabelul 17. Evoluția ICP nr. 8 Volum de apă vândut/ facturat	24
Tabelul 18. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 9.....	26
Tabelul 19. Factorii de influență a ICP nr. 9 Consum total mediu per capita.....	26
Tabelul 20. Evoluția ICP nr. 9 Consum total mediu per capita	27
Tabelul 21. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 10.....	29
Tabelul 22: Factorii de influență a ICP 10 Continuitatea serviciului de alimentare cu apă	29
Tabelul 23. Evoluția ICP nr. 10. Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă.....	30
Tabelul 24. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 11 și 11a	32
Tabelul 25. Factorii de influență a ICP 11 și 11a Avarieri la rețelele	32
Tabelul 26. Evoluția ICP nr. 11. Avarieri la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare	33
Tabelul 27. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 12.....	35
Tabelul 28. Factorii de influență a ICP 12 Nivelul de contorizare	35
Tabelul 29. Evoluția ICP nr. 12 Nivelul de contorizare (%)	36
Tabelul 30. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 13.....	38
Tabelul 31. Evoluția ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate Î.M. "Su-Canal" Comrat	39
Tabelul 32. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 14.....	41
Tabelul 33. Evoluția ICP nr. 14 Dinamica Ponderea volumului apei nefacturare.....	41
Tabelul 34. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 15.....	43
Tabelul 35. Evoluția ICP nr. 15. Apă nefacturată per o conexiune Î.M. "Su-Canal" Comrat.....	43
Tabelul 36. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 16.....	45
Tabelul 37. Factorii de influență asupra ICP 16. Eficiența personalului	45
Tabelul 38. Evoluția ICP nr. 16. Eficiența personalului Î.M. „Su-Canal” Comrat.....	46
Tabelul 39. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 17.....	48
Tabelul 40. Factorii de influență a ICP 17. Rata de colectare a veniturilor.....	48
Tabelul 41. Evoluția ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor	49
Tabelul 42. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 18.....	50
Tabelul 43. Factorii de influență a ICP 18. Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale	51
Tabelul 44. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciilor AAC.....	52
Tabelul 45. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale	54
Tabelul 46. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 19.....	55
Tabelul 47. Evoluția ICP nr. 19. Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar în mun. Comrat	55
Tabelul 48. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 20.....	57
Tabelul 49. Evoluția ICP nr. 20. Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar î.....	57
Tabelul 50. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 20, 22 și 23	59
Tabelul 51. Evoluția ICP nr. 21, 22 și 23 Numărul de sancțiuni și valoarea acestora aplicate.....	60

Studiul de evaluare inițială, în baza indicatorilor de performanță, a activității Î.M. „SU-Canal Comrat”
Lista figurilor

Figura 1. Evoluția ICP nr.1. Evoluția numărului de populație în aria de operare	12
Figura 2. Evoluția ICP nr.2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat.....	13
Figura 3. Evoluția ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă	15
Figura 4. Evoluția ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă.....	17
Figura 5. Evoluția ICP nr. 5a si 5b Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în mun. Comrat	19
Figura 6. Evoluția ICP nr. 7 Volumul apei captate, mii m ³ /an	23
Figura 7. Evoluția ICP nr. 8 Volum de apă facturat, mii m ³ /an.....	25
Figura 8. Evoluția ICP nr. 9a si 9b Consum mediu per capita, l/locuitor/zi.....	28
Figura 9. Evoluția ICP nr. 10 Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă, ore/zi	31
Figura 10. Evoluția IPC nr. 11a Numărul specific de avarii pe rețeaua de alimentare cu apă sau Indicele Liniar de Reparații, număr/km/an.....	34
Figura 11. Evoluția ICP nr. 11b Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare, număr/km/an	34
Figura 12. Evoluția ICP nr. 12 Nivelul de contorizare (%).....	37
Figura 13. Arborele cauzal al pierderilor de apă.....	38
Figura 14. Evoluția ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate, mii m ³ /an	40
Figura 15. Evoluția ICP nr. 14 Apă nefacturată – procent, %	42
Figura 16. Evoluția ICP nr. 15 Apă nefacturată pentru o conexiune, l/conexiune/h	44
Figura 17. Evoluția ICP nr. 16 Eficiența personalului (cu apartamente), angajați/1000conectări	47
Figura 18. Evoluția ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor	49
Figura 19. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, inclusiv amortizarea, %	53
Figura 20. Evoluția ICP nr. 19 Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, mii m ³	56

Abrevieri și Acronime

AAC	-	Alimentarea cu Apă și Canalizare
SCC	-	Î.M. ”Su-Canal” Comrat
APL	-	Autoritate Publică Locală
ANRE	-	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
BNS	-	Biroul Național de Statistică
UE	-	Uniunea Europeană
d/n	-	Date nedisponibile la operator
EUR	-	Euro
FNDRL	-	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
ICP	-	Indicatori Cheie de Performanță
ILR	-	Indicele Liniar de Reparații
IWA	-	Asociația Internațională a Apei / International Water Association
ÎM	-	Întreprindere Municipală
MDL	-	Leu moldovenesc
NRW	-	Non-revenue water/Apă nefacturată
PSAASM	-	Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație În Moldova”
SCADA	-	Sistem de Monitorizare, Control și Achiziții de Date
SPAU	-	Stații de Pompare a Apelor Uzate
SA	-	Societatea pe acțiuni
SE	-	Studiul de Evaluare de referință / inițială
SP	-	Stație de Pompare
UoF	-	“Utility of the Future”

1. INTRODUCERE

Guvernul Republicii Moldova, cu sprijinul Băncii Mondiale (ADI), implementează în prezent Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova (PSAASM). Această inițiativă sprijină angajamentul țării față de Obiectivul de Dezvoltare Durabilă nr. 6, vizând asigurarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură, sanitație și igienă până în anul 2030.

Studiul de Evaluare de referință / inițială (SE) pentru I.M. "Su-Canal" Comrat (SCC) a fost elaborat de către SRL Europolis – International, conform Contractului de Servicii Nr. MD-PIU-NORLD-376569-CS-CQS, în cadrul Subcomponentei 2.2 din Proiectului SAASM, finanțat de Banca Mondială și se concentrează pe optimizarea performanței a cinci operatori de apă și canalizare (S.A. "Apa-Canal Cahul", S.A. "Regia Apa-Canal Soroca", ÎM "Su-Canal Comrat", ÎM "Apa-Canal Vulcănești" și ÎM "Gospodăria Comunală Rîșcani").

Studiul de Evaluare de referință / inițială pentru I.M. "Su-Canal" Comrat se axează pe procesarea și analiza a 23 de Indicatori Cheie de Performanță (ICP), evaluați pentru o perioadă de cinci ani (2020, 2021, 2022, 2023 și 2024). La elaborarea studiului au fost utilizate informațiile statistice relevante și datele furnizate de operator prin intermediul unui chestionar completat.

La elaborarea studiului au fost utilizate date statistice relevante și informații furnizate de operator prin intermediul chestionarului, valorile fiind raportate la data de 31 decembrie a fiecărui an analizat.

Indicatorii Cheie de Performanță (ICP) analizați sunt bine definiți de către Asociația Internațională a Apei (International Water Association – IWA) și sunt aliniați domeniilor de referință stabilite în metodologia „*Utility of the Future: A Methodology to Ignite Transformation in Water and Sanitation Utilities*”, elaborată de Banca Mondială în anul 2024. Pentru referință, sinteza descrierii indicatorilor utilizați în această evaluare este prezentată în Anexa 1.

Dezvoltarea operatorilor de AAC se planifică să fie făcută în conformitate cu "Operatorul viitorului, trecerea operatorilor de apă și canalizare dincolo de nivelul următor. O metodologie pentru a declanșa transformarea în cadrul operatorilor de apă și canalizare". 2024 Banca Mondială ("Utility of the Future, Taking Water and Sanitation Utilities Beyond the Next Level. A Methodology to Ignite Transformation in Water and Sanitation Utilities.").

În Anexa nr. 2, pentru referință, este prezentată sinteza valorilor de referință aferente unei părți dintre indicatorii utilizați în cadrul studiului de evaluare, în conformitate cu grilele de clasificare incluse în Anexele B și C ale metodologiei „Utility of the Future”, elaborată de către Banca Mondială.

Vizita obiectelor de infrastructură ale operatorului SCC, care este parte a Proiectului SAASM, discuția cu angajații cheie din administrația acestuia, precum și analiza ICP, va permite stabilirea punctelor forte cât și celor slabe ale operatorului. Analiza în dinamică al ICP va permite înțelegerea direcțiilor prioritare pentru concentrarea eforturilor, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în zonele de deservire ale operatorului.

Ulterior, ICP analizați, vor fi utilizați și în elaborarea Raportului de Evaluare a Capacităților ale ÎM "Su-Canal Comrat", în care se vor identifica necesitățile de investiții și de îmbunătățire a capacităților operatorului.

În baza Raportului de Evaluare a Capacităților, se va elabora Planul Multianual de Îmbunătățire a Performanței (PIP) pentru o perioadă de 5 ani, care va constitui o foaie de parcurs pentru îmbunătățirea performanței operatorului, dar și pentru monitorizarea progresului realizat în timpul implementării proiectului SAASM.

Totodată, ÎM "Su-Canal Comrat" urmează să beneficieze de suport instituțional și operațional pentru preluarea și gestionarea eficientă a infrastructurii construite în cadrul Proiectului „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” (SAASM).

2. SUMAR EXECUTIV

Î.M. "Su-Canal" Comrat este un operator local de servicii de alimentare cu apă și de canalizare. În aria de deservire a operatorului este doar mun. Comrat, unde operează mai multe sisteme centralizate de alimentare cu apă și un sistem centralizat de canalizare.

Numărul total al populației cu reședință obișnuită în municipiul Comrat a fost estimat, în anul 2024, la 19.947 locuitori, corespunzător unui număr de 9.712 gospodării.

Deși populația înregistrează o tendință de scădere, determinată de factori demografici și migraționali, numărul consumatorilor de servicii de alimentare cu apă și de canalizare este în creștere. Această evoluție se datorează conectării treptate a gospodăriilor din zonele acoperite de rețele existente, precum și extinderii infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare.

La finele anului 2024, gradul de acoperire era de 96% pentru serviciile de alimentare cu apă și de 40% pentru serviciile de canalizare centralizată (calculat pentru aria deservită cu astfel de servicii).

Datorită creșterii numărului de gospodării conectate la servicii, precum și creșterii consum casnic mediu per cap de locuitor la 86 l/locuitor/zi în anul 2024, este în creștere și volumul apei vândute/facturate - 700,8 mii m³ în anul 2024. În creștere cu 17% în ultimii 5 ani.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 303/2013, operatorul local Î.M. „Su-Canal” Comrat ține o evidență strictă a volumelor de apă captate și facturate, pe baza datelor înregistrate de contoarele de apă instalate.

Nivelul de contorizare a consumatorilor este de 96%, iar responsabilitatea gestionării contoarelor revine operatorului începând cu anul 2021.

Aproximativ 300 de contoare (circa 3% din total) necesită înlocuire în perioada imediat următoare, întrucât au depășit durata de viață de 10 ani și aparțin unor modele vechi care nu respectă standardul ISO 4064 (*SM EN ISO 4064-5:2015*).

În plus, din cauza lipsei resurselor financiare și tehnice, operatorul nu reușește să efectueze la timp verificarea metrologică periodică a contoarelor, ceea ce a condus la situația în care aproximativ 1.000 de contoare (circa 10% din total) au termenul de verificare metrologică expirat.

Sistemele centralizate de canalizare din municipiul Comrat sunt slab dezvoltate, gradul de acoperire fiind de doar 40% la sfârșitul anului 2024. În consecință, în aceeași perioadă, doar 46% din volumul de apă facturat – echivalentul a 324,8 mii m³ – a fost deversat în rețeaua publică de canalizare. Restul apelor uzate este evacuat prin sisteme individuale de canalizare, constând în principal din haznale sau rezervoare neetanșe, cu infiltrarea directă a apei în sol.

Apele uzate colectate în sistemul centralizat sunt transportate prin intermediul Stației de Pompare a Apelor Uzate (SPAU) Principale către Stația de Epurare a Apelor Uzate (SEAU) Comrat, situată la aproximativ 3,7 km distanță. Această stație, construită în anul 1987 cu o capacitate proiectată de 5,7 mii m³/zi, este în prezent nefuncțională.

Ca urmare, apele uzate netratate sunt deversate direct în emisar, reprezentând o sursă punctiformă de poluare a râului Ialpuș.

Calitatea apei potabile livrate consumatorilor în mun. Comrat nu corespunde cerințelor legale. Sunt înregistrate depășiri a valorilor pentru Amoniu.

Volumul de apă captat nu este suficient pentru nevoile actuale ale municipiului Comrat.

În ultimii 5 ani mun. Comrat resimte un deficit de apă în timpul perioadei calde a anului. Vara, când consumul de apă este maxim, apa este livrată consumatorilor pe un grafic de la 06.00 la 24.00 (18 h/zi). În celelalte perioade a anului continuitatea serviciului de alimentare cu apă este de 24 h/zi.

De asemenea, apa este sistată pentru lucrări planificate de întreținere sau de reparație, precum și în cazul executării lucrărilor de remediere a avariilor.

Rețelele de alimentare cu apă din aria de deservire a Î.M. „Su-Canal” Comrat sunt relativ vechi, însă frecvența avariilor nu este ridicată. Indicele Liniar de Reparații (ILR) pentru toate rețelele de apă a înregistrat o scădere semnificativă în ultimii cinci ani, de la 2,8 reparații/km/an în 2020 la 1,1 reparații/km/an în 2024. Această îmbunătățire se datorează eforturilor comune ale operatorului și ale autorității publice locale de a înlocui treptat segmentele uzate de rețea.

Annual, prin resurse proprii, operatorul renovează aproximativ 2–3 km de conducte.

În schimb, situația rețelilor de canalizare este mai problematică. Numărul de blocaje este relativ ridicat, din cauza gradului avansat de uzură a conductelor și a lipsei de echipamente specializate pentru spălarea și curățarea mecanică a acestora.

Numărul specific de blocaje a crescut de la 7,5 blocaje/km/an în 2020 la 9,8 blocaje/km/an în 2024.

În ultimii cinci ani, nivelul apei nefacturate (NRW) a înregistrat o scădere constantă, reducându-se cu 105,2 mii m³/an, respectiv cu 11%. Această îmbunătățire s-a datorat, în principal, înlocuirii segmentelor de rețea de distribuție cu grad ridicat de uzură, ceea ce a contribuit și la diminuarea numărului de avarii la rețelele de alimentare cu apă.

Cu toate acestea, ponderea apei nefacturate rămâne foarte ridicată, situându-se la 54% din volumul total de apă captată. Indicatorul evidențiază un potențial semnificativ de îmbunătățire, prin măsuri suplimentare de reducere a pierderilor.

Numărul consumatorilor deserviți de Î.M. „Su-Canal” Comrat a înregistrat o creștere în ultimii cinci ani.

În aceeași perioadă, numărul total de angajați ai operatorului a fost redus de la 88 în anul 2020 la 77 în anul 2024.

Ca urmare, eficiența personalului s-a îmbunătățit, atingând nivelul de 5,4 angajați la 1.000 de conectări.

Această eficiență poate fi optimizată în continuare prin:

- Creșterea numărului consumatorilor de servicii de alimentare cu apă și de canalizare, odată cu extinderea rețelilor în aria de prestare a serviciilor deja existentă;
- Dotarea cu tehnică și echipamente moderne;
- Creșterea nivelului de automatizare și implementarea sistemului SCADA.

În perioada 2020–2024, operatorul a înregistrat o rată de colectare a veniturilor de peste 100%, ceea ce indică atât o capacitate solidă de recuperare a creanțelor, cât și o gestionare eficientă a resurselor financiare.

Gradul de acoperire a costurilor operaționale (inclusiv amortizarea mijloacelor fixe) pentru Î.M. „SU-Canal Comrat” în perioada anilor 2020-2024, a fost sub pragul de 100%, variind între 72,3% și 86,3%.

Această situație evidențiază faptul că nu toate costurile operaționale sunt acceptate și incluse în tariful aprobat de către ANRE, în special amortizarea mijloacelor fixe, care deține o pondere importantă în structura costurilor operaționale, în medie circa 16% în fiecare an analizat.

În 2023, operatorul a depus, către ANRE, solicitarea cu privire la examinarea și avizarea tarifelor, în rezultatul căreia, ANRE a admis în tarife, doar 3% din totalul solicitat de către operator pentru cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale.

Din cauza nefuncționării Stației de Epurare a Apelor Uzate (SEAU) Comrat de mai mulți ani, 100% din volumul de ape uzate – echivalentul a 324,8 mii m³ în anul 2024 – este deversat direct în râul Ialpuș fără epurare.

Cu toate acestea, pe parcursul perioadei de referință, operatorul nu a fost supus niciunei sancțiuni din partea Agenției de Mediu sau a altor autorități publice competente.

Este cazul de menționat că, din cauza lipsei parțiale a datelor pentru anii 2020–2021, anumite Indicatori Cheie de Performanță (ICP) aferenți acestei perioade nu au putut fi calculați.

Tabelul 1. Totalizatorul Indicatorilor de performanță Î.M. "Su-Canal" Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
1	Numărul populației din zona de deservire (locuitori)	20 743	20 785	20 481	20 131	19 947
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării)	9 505	9 581	9 632	9 672	9 712*
3a	Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă (locuitori)	19 274	19 160	19 000	18 661	19 103
3b	Numărul populației deservite cu servicii publice de canalizare (locuitori)	d/n	7 324	7 280	7 676	7 992
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (% gospodării)	93	93	93	93	96
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile din aria de deservire cu sisteme de alimentare cu apă (%)	d/n	35	36	38	40
5b	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	d/n	35	36	38	40
6	Volumul apelor uzate epurate biologic (%)	0	0	0	0	0
7	Apă captată (mii m ³ /an)	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9
8	Volum de apă facturat (mii m ³ /an)	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
9b	Consum casnic mediu per capita (l/locuitori/zi)	73	74	81	77	86
10	Continuitatea serviciului (h/zi) (pe timp de vară)	18/24	18/24	18/24	18/24	18/24
11a	Numărul specific de avarii pe rețeaua de alimentare cu apă (număr/km/an) Indicele Liniar de Reparații (ILR), (număr/km/an)	1,5	1,5	1,7	2,0	2,5
11	Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare (număr/km/an)	7,5	7,8	7	8,7	9,8
12	Nivelul de contorizare (%)	d/n	d/n	95	96	96
13	Volumul apei nefacturate (NRW) (mii m ³ /an)	943,3	874,4	805,7	877,3	838,1
14	Apă nefacturată – procentual (%)	61	59	55	59	54
15	Apă nefacturată (NRW) pentru o conexiune (l/conexiune/h)	d/n	d/n	9,8	9,8	9,3
16	Eficiența personalului, (angajați/1000conectări)	d/n	d/n	6,4	6	5,4
17	Rata de colectare a veniturilor (%)	110,1	106,2	109,7	106,7	100,6
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale (%)	81,7	84,8	72,3	75,2	86,7

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
19	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, mii m ³	255,9	267,1	263,6	279,4	324,8
20	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, % de la volumul de apă uzată colectată	100	100	100	100	100
21	Numărul sancțiunilor aplicate operatorului de către Agenția de Mediu sau alte autorități publice (număr pe an)	0	0	0	0	0
22	Valoarea totală a sancțiunilor (MDL/an)	0	0	0	0	0
23	Valoarea sancțiunilor raportată la venitul anual total al operatorului AAC (%)	0	0	0	0	0

Sursa: elaborat de consultant în baza datelor Biroului Național de Statistică și informațiilor furnizate de I.M. "Su-Canal" Comrat

3. Indicatorii cheie de performanță ai Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.1. ICP nr.1 Numărului populației în aria de operare

Numărul populației din aria de operare cu servicii de alimentare cu apă se stabilește în baza datelor BNS. Aceasta reprezintă valoarea țintă pentru numărul de persoane deservite.

Tabelul 2. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 1

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
1	Numărul populației din aria de operare (locuitori)	Numărul populației cu reședință obișnuită la 31 decembrie a anului de gestiune în localitatea / localitățile unde operatorul prestează servicii de alimentare cu apă și/sau canalizare (din aria de operare), conform datelor BNS	–

Operatorul local Î.M. "Su-Canal" Comrat furnizează servicii centralizate de alimentare cu apă și de canalizare doar în municipiul Comrat, unde operează mai multe sisteme centralizate de alimentare cu apă și un sistem centralizat de canalizare.

Numărul total de locuitori din localitățile din aria de operare a operatorului sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3. Evoluția ICP nr.1 Numărului populației în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat

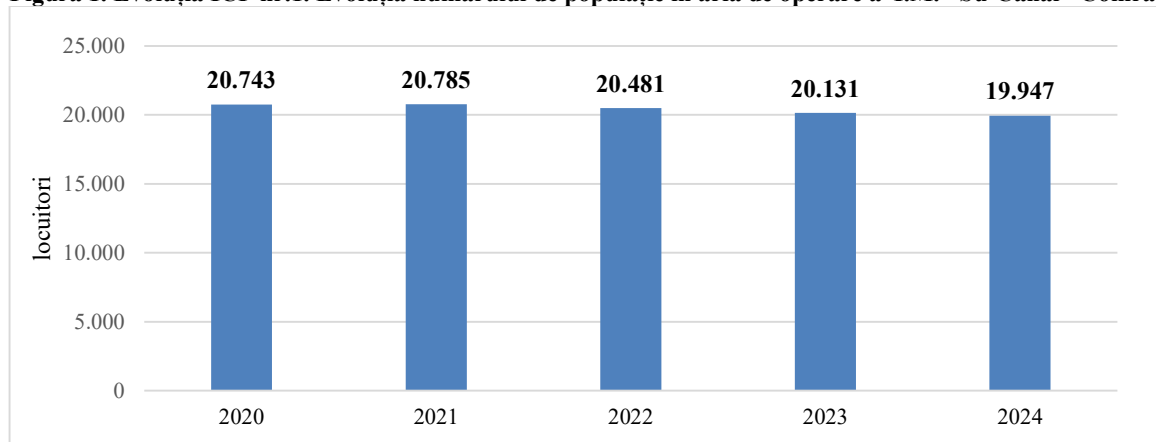
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
1	Numărul populației din zona de deservire (locuitori)	20 743	20 785	20 481	20 131	19 947

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor BNS

În ultimii cinci ani, numărul populației cu reședință obișnuită în municipiul Comrat a scăzut cu 4%, un ritm mai redus comparativ cu media națională de 8,3% pentru aceeași perioadă.

Această diferență se explică prin faptul că, pe lângă factorii demografici și emigrația externă, municipiul beneficiază de un flux de migrație internă, specific proceselor de urbanizare.

Figura 1. Evoluția ICP nr.1. Evoluția numărului de populație în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor BNS

3.2. ICP nr. 2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare

Numărul gospodăriilor din aria de operare cu servicii de alimentare cu apă se stabilește în baza datelor BNS.

Aceasta reprezintă valoarea țintă a numărului de consumatori ai serviciilor AAC.

Tabelul 4. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 2

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării)	Numărul total de gospodării (apartamente și case individuale) la 31 decembrie a anului de gestiune, în localitățile din aria de operare a operatorului AAC, conform datelor BNS	–

Numărul total de gospodării din localitățile aflate în aria de operare a operatorului este prezentat în tabelul de mai jos, datele fiind preluate de la Biroul Național de Statistică.

Tabelul 5. Evoluția ICP nr. 2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat

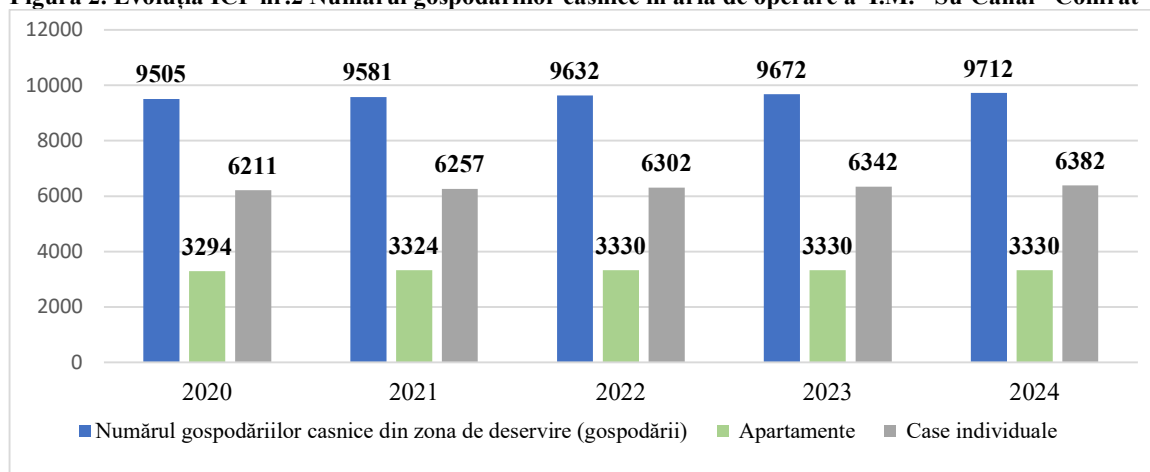
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării), inclusiv:	9 505	9 581	9 632	9 672	9 712*
	☑ Apartamente	3 294	3 324	3 330	3 330	3 330*
	☑ Case individuale	6 211	6 257	6 302	6 342	6 382*

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor BNS * - estimativ

În perioada 2020–2024, numărul gospodăriilor din municipiul Comrat a înregistrat o creștere lentă, cu variații anuale cuprinse între 0,4% și 0,7%, ceea ce corespunde unei majorări totale de 2,2% pe parcursul întregii perioade analizate.

Această evoluție este notabilă având în vedere faptul că, în același interval, numărul populației cu reședință obișnuită din aria de operare a Î.M. „Su-Canal” Comrat s-a redus. Creșterea numărului de gospodării este explicată prin reducerea dimensiunii medii a acestora, fenomen asociat migrației și schimbărilor demografice, dar și prin menținerea conectării la rețelele de alimentare cu apă a locuințelor temporar nelocuite, indiferent dacă acestea sunt goale pe perioade scurte sau lungi.

Figura 2. Evoluția ICP nr.2 Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare a Î.M. "Su-Canal" Comrat

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor BNS

3.3. ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă

Numărul populației deservite cu servicii de alimentare cu apă se stabilește în baza datelor BNS și a gradului de conectare la serviciile respective. Acest indicator trebuie să tindă spre numărul total al populației în aria de operare.

Tabelul 6. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 3

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
3a	Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă (locuitori)	Populația deservită cu servicii centralizate de alimentare cu apă în localitatea / localitățile din aria de operare a operatorului AAC.	$\frac{N.p. \times Gasaa}{100}$ <p><i>Unde:</i> <i>N.p.</i>-Numărul populației din aria de operare (1.1.), locuitori <i>Gasaa</i>- Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (2.4.), %</p>

În perioada 2020–2024, numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă de către Î.M. „Su-Canal” Comrat a scăzut ușor, de la 19.274 locuitori în 2020 la 19.103 locuitori în 2024, ceea ce reprezintă o reducere de aproximativ 0,9%. Tendința descendentă este determinată, în principal, de două aspecte: diminuarea populației totale din aria de operare – de la 20.743 locuitori în 2020 la 19.947 locuitori în 2024 (–3,8%) – și procesul de inventariere realizat de operator în sectorul locuințelor individuale, în urma căruia au fost excluși din evidență consumatorii inexistenți sau inactivi.

Structura conectării arată că, în municipiul Comrat, toate cele 3.330 apartamente sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu apă. În schimb, în sectorul caselor individuale, numărul gospodăriilor conectate a scăzut de la 6.005 în 2022 la 5.603 în 2024 (–6,7%). Această reducere se datorează exclusiv acțiunilor de actualizare a bazei de date, nu deconectării propriuzise a gospodăriilor active.

Tabelul 7. Evoluția ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă

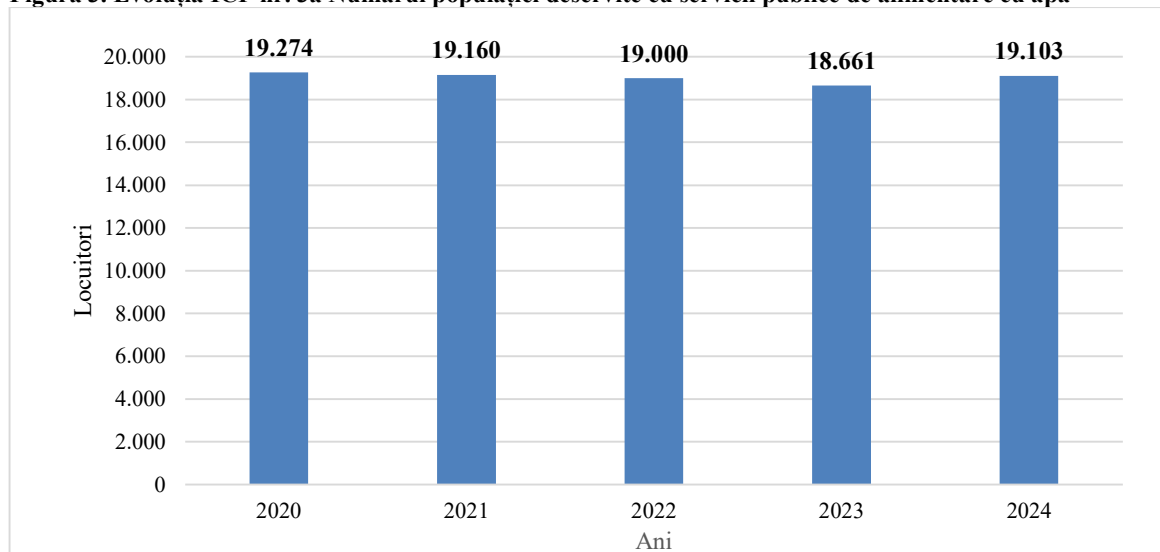
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
1	Numărul populației din zona de deservire (locuitori)	20 743	20 785	20 481	20 131	19 947
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării), inclusiv:	9 505	9 581	9 632	9 672	9 712*
	☒ Apartamente	3 294	3 324	3 330	3 330	3 330*
	☒ Case individuale	6 211	6 257	6 302	6 342	6 382*
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (% gospodării)	93	93	93	93	96
3a	Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă (locuitori)	19 274	19 160	19 000	18 661	19 103

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat

* - estimativ

Figura 3. Evoluția ICP nr. 3a Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat

Analiza relevă și o discrepanță între datele operatorului și statisticile Biroului Național de Statistică (BNS). Conform BNS, numărul total de apartamente din municipiu a rămas constant la 3.330 unități în ultimii ani, în timp ce informațiile Serviciului de Control în Construcții confirmă construcția de noi blocuri multietajate. Această necorelare sugerează o posibilă întârziere în actualizarea datelor oficiale și explică diferențele de indicatori raportate de diverse instituții.

În ciuda acestor neconcordanțe, gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă a crescut de la 93% în 2020 la 96% în 2024. Creșterea indică faptul că, deși populația totală este în scădere, operatorul a reușit să extindă conectarea gospodăriilor, ceea ce a menținut indicatorul la un nivel apropiat de populația totală din aria de operare. Astfel, marjele de eroare generate de diferențele de date nu influențează semnificativ valoarea finală a indicatorului, iar performanța rămâne stabilă și aproape de nivelul teoretic maxim.

3.4. ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă

Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă reprezintă procentul gospodăriilor care sunt conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă din numărul total de gospodării din aria de operare a operatorului AAC. Acest indicator trebuie să tindă spre 100%

Tabelul 8. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 4

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (%)	Procentul gospodăriilor existente care sunt conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă din numărul total de gospodării din aria de operare.	$\frac{N. c. a.}{N. g.} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.c.a.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă, gospodării <i>N.g.</i> - Numărul gospodăriilor casnice în aria de operare a operatorului AAC, gospodării</p>

Dezvoltarea operatorilor de AAC se planifică să fie făcută în conformitate cu viziunile strategice prezentate în "Operatorul viitorului, trecerea operatorilor de apă și canalizare dincolo de nivelul următor. O metodologie pentru a declanșa transformarea în cadrul operatorilor de apă și canalizare" elaborat și actualizat în 2024 de Banca Mondială¹.

În anexa B din acest document sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (%)	x<50	50≤x<75	75≤x< 85	85≤x< 95	95≤x≤100

Sursa: "Utility of the Future" 2024 Anexa B.

În perioada 2020–2024, gradul de acoperire cu servicii publice de alimentare cu apă în aria de operare a Î.M. „Su-Canal” Comrat s-a menținut la un nivel constant de 93% în primii patru ani, crescând la 96% în 2024. Această creștere este direct legată de extinderea rețelelor de alimentare cu apă în municipiul Comrat și de conectarea treptată a gospodăriilor din zonele deja echipate cu infrastructură.

Numărul gospodăriilor casnice conectate a crescut cu 469 unități în perioada analizată, de la 8.832 în 2020 la 9.301 în 2024, ceea ce reprezintă o majorare de 5,3%. Creșterea s-a înregistrat atât în sectorul apartamentelor (de la 2.861 în 2020 la 3.698 în 2024, +29%), cât și, într-o măsură mai redusă, în sectorul caselor individuale (de la 5.971 în 2020 la 5.603 în 2024, fluctuație influențată de procesul de inventariere și radiere a consumatorilor inexistenți sau inactivi).

¹ "Utility of the Future 4, Taking Water and Sanitation Utilities Beyond the Next Level. A Methodology to Ignite Transformation in Water and Sanitation Utilities" World Bank, 2024.

Link: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/aa37cf9a-fb81-456b-8855-379f154a9e97>

Raportat la valorile de referință din metodologia Utility of the Future (2024), indicatorul de 96% poziționează operatorul la granița superioară a categoriei „Performanță bună” (85–95%) și în zona inferioară a categoriei „Rezultate remarcabile la nivel mondial” (95–100%). Acest nivel ridicat de acoperire demonstrează că serviciile de alimentare cu apă sunt aproape universal accesibile în municipiul Comrat, cu o marjă relativ redusă de gospodării neconectate.

Menținerea și îmbunătățirea acestui indicator depind de conectarea gospodăriilor individuale situate pe străzi încă neacoperite de rețea și de actualizarea constantă a bazelor de date, astfel încât să fie reflectată cu acuratețe situația reală a conectărilor. În acest context, extinderea infrastructurii rămâne o prioritate strategică pentru atingerea pragului de 100% acoperire.

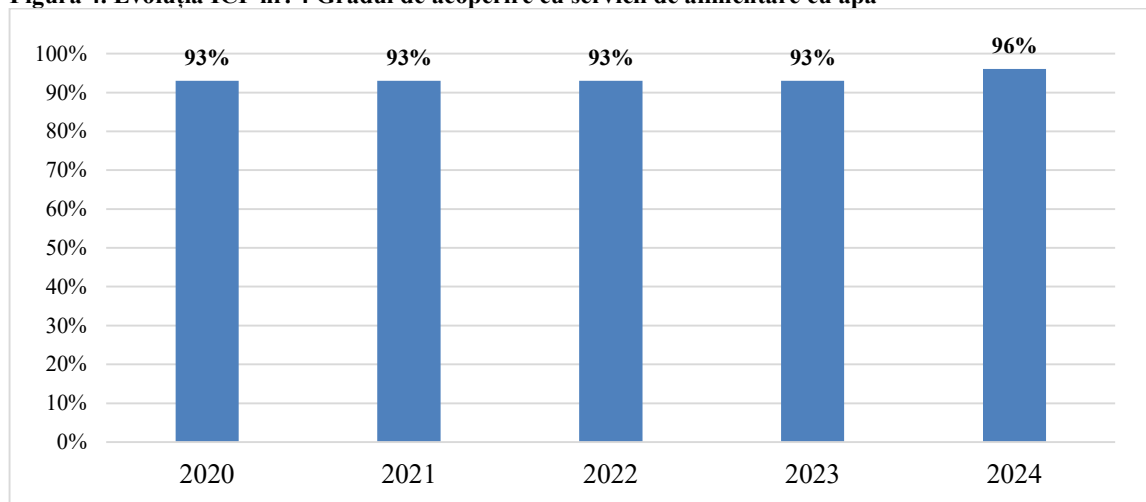
Tabelul 9. Evoluția ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării), inclusiv:	9 505	9 581	9 632	9 672	9 712*
	☑ Apartamente	3 294	3 324	3 330	3 330	3 330*
	☑ Case individuale	6 211	6 257	6 302	6 342	6 382*
	Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă (gospodării), inclusiv:	8 832	8 832	8 935	8 966	9 301
	☑ Apartamente (contracte)	2 861	2 861	2 930	3 537	3 698
	☑ Case individuale (contracte)	5 971	5 971	6 005	5 429	5 603
	Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă	411	411	416	322	512
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (% gospodării)	93	93	93	93	96

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat

* - estimativ

Figura 4. Evoluția ICP nr. 4 Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă

Sursa: Calculat de consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.5. ICP nr. 5 Gradul de acoperire cu servicii de canalizare

Gradul de acoperire cu servicii de canalizare reprezintă procentul gospodăriilor care sunt conectate la rețeaua publică de canalizare din numărul total de gospodării din aria de operare a operatorului AAC. Acest indicator trebuie să tindă spre 100%

Tabelul 10. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 5

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	Procentul gospodăriilor care sunt conectate la rețeaua publică de canalizare din totalul gospodăriilor existente în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare	$\frac{N.c.c.}{N.g.c.c} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.c.c.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare, gospodării <i>N.g.c.c</i> - Numărul gospodăriilor casnice în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare, gospodării</p>
5b	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în aria de operare - localități cu sisteme de alimentare cu apă și cu canalizare (%)	Procentul gospodăriilor care sunt conectate la rețeaua publică de canalizare din totalul gospodăriilor existente în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de alimentare cu apă și/ sau sisteme de canalizare	$\frac{N.c.c.}{N.g.c.ac} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.c.c.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare, gospodării <i>N.g.c.ac</i>- Numărul gospodăriilor casnice în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de alimentare cu apă și localitățile cu sistem de canalizare, gospodării</p>

Conform anexei B din UoF, valorile de referire pentru acest indicator se prezintă după cum urmează.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	x<10	10≤x<20	20≤x<50	50≤x<80	80≤x≤100

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

În municipiul Comrat, gradul de acoperire cu servicii publice de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate (ICP 5a) a fost de 40% în anul 2024, ceea ce, conform clasificării Utility of the Future (2024), îl plasează în categoria „Bine” ($20 \leq x < 50$). Această valoare arată că infrastructura de canalizare este parțial dezvoltată, acoperind mai puțin de jumătate din gospodăriile care ar putea beneficia de acest serviciu.

Evoluția din perioada 2021–2024 indică o creștere moderată, de la 35% la 40%, ceea ce reprezintă o îmbunătățire de 5 puncte procentuale (+14,3%).

În termeni absoluți, numărul gospodăriilor casnice conectate la rețeaua de canalizare a crescut de la 3.376 în 2021 la 3.891 în 2024 (+515 gospodării, +15,3%). Creșterea s-a datorat

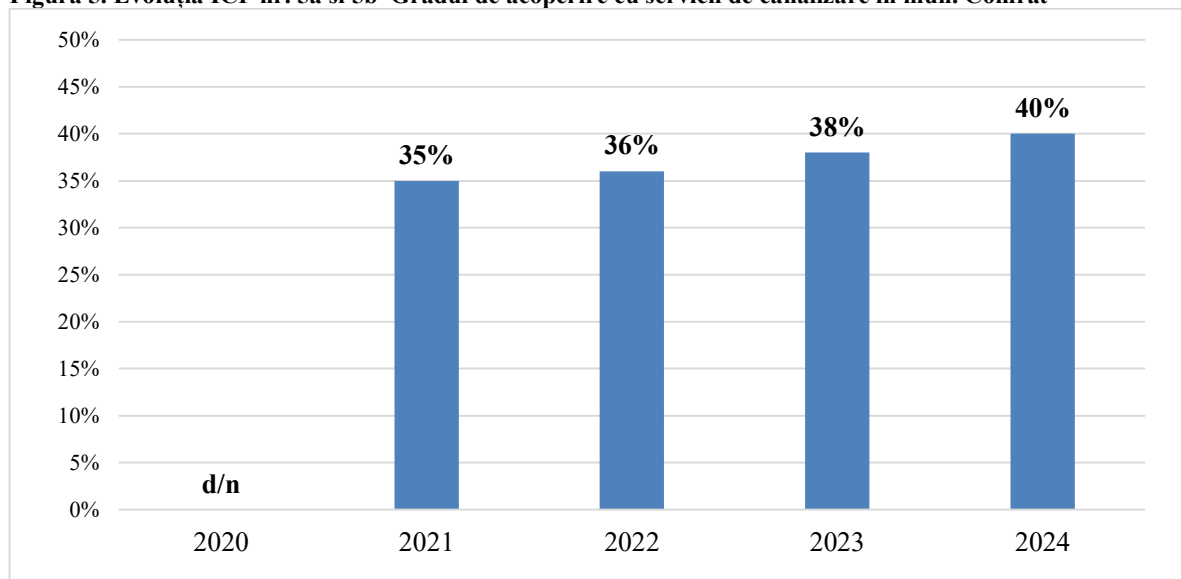
aproape integral racordării suplimentare a apartamentelor, care au crescut de la 2.476 la 3.163 (+27,7%), în timp ce numărul caselor individuale conectate a scăzut de la 900 în 2021 la 728 în 2024 (-19,1%) ca urmare a inventarierii realizate de operator și radierii consumatorilor inexistenți sau inactivi.

Tabelul 11. Evoluția ICP nr. 5 Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în mun. Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării), inclusiv:	9 505	9 581	9 632	9 672	9 712*
	☒ Apartamente	3 294	3 324	3 330	3 330	3 330*
	☒ Case individuale	6 211	6 257	6 302	6 342	6 382*
	Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (gospodării), inclusiv:	d/n	3 376	3 423	3 688	3 891
	☒ Apartamente (contracte)	d/n	2 476	2 501	3 007	3 163
	☒ Case individuale (contracte)	d/n	900	922	681	728
	Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de canalizare	d/n	114	116	210	378
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	d/n	35	36	38	40
5b	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile din aria de operare cu servicii de alimentare cu apă (%)	d/n	35	36	38	40

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat
* - estimativ

Figura 5. Evoluția ICP nr. 5a și 5b Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în mun. Comrat

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Biroul Național de Statistică / Î.M. "Su-Canal" Comrat

Diferența majoră față de gradul de acoperire cu alimentare cu apă (96% în 2024) evidențiază un decalaj semnificativ între cele două servicii, peste jumătate din gospodăriile cu apă fiind lipsite de canalizare centralizată și utilizând soluții individuale cu potențial impact negativ asupra mediului.

În prezent, două proiecte importante de extindere a rețelei, finanțate din FNDRL și aflate în faza finală de execuție, vizează zonele „Tanc” și „Zaialpujie” și sunt așteptate să crească gradul de acoperire în următorii ani, cu posibilitatea de a apropia indicatorul de pragul „Performanță bună” ($\geq 50\%$).

Cu toate acestea, atingerea nivelului „Rezultate remarcabile” ($> 80\%$) va necesita investiții substanțiale, extinderea rețelei în toate zonele urbane și măsuri de sprijin pentru racordarea gospodăriilor cu resurse financiare limitate.

3.6. IPC nr.6. Ponderea volumului de ape uzate epurate biologic din total volum de apă uzate deversat în stația de epurare a apelor uzate

Ponderea apelor uzate epurate biologic conform normativelor în vigoare din total volum de apă uzate deversat în stația de epurare reprezintă raportul dintre volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică și volumul total al apelor uzate deversate în SEAU în anul de referință

Tabelul 12. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 6

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
6a	Volumul apelor uzate epurate biologic (mii m ³ /an)	Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică în anul de referință <i>Raportat de către operator către BNS</i>	–
6	Ponderea volumului de ape uzate epurate biologic din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	Ponderea volumului apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică din volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în anul de referință. <i>Raportat de către operator către BNS</i>	$\frac{V.t.b.}{V.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.t.b.</i> - Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică în anul de referință, m ³ <i>V.total</i> – Volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în același an de referință, m ³

În anexa B din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
6	Ponderea volumului de ape uzate epurate deversată în emisar din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	$x \leq 30$	$30 < x \leq 50$	$50 < x \leq 75$	$75 < x \leq 90$	$90 < x \leq 100$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială., Anexa B

În municipiul Comrat, ponderea volumului de ape uzate epurate biologic din totalul volumului de ape uzate deversate în stația de epurare (ICP nr. 6) este de 0% pentru întreaga perioadă 2020–2024, ceea ce înseamnă că întregul volum de ape uzate colectat și transportat prin sistemul centralizat este deversat în emisar fără a trece printr-o treaptă biologică de epurare conform normativelor.

Conform grilei de performanță Utility of the Future (2024), această valoare se situează mult sub pragul minim pentru categoria „Elementar” ($x \leq 30\%$), indicând o lipsă totală de conformitate cu cerințele de epurare biologică.

Sistemul centralizat de canalizare din municipiu, cu o lungime de 43,7 km și patru stații de pompare a apelor uzate (SPAU), deservește doar zona centrală a orașului, unde sunt amplasate blocuri multietajate și instituții publice.

Stația de epurare a apelor uzate (SEAU) este nefuncțională de mai mulți ani, ceea ce explică absența oricărui volum de apă uzată tratată biologic.

Chiar dacă în ultimii ani au fost realizate investiții în infrastructură – inclusiv construirea a 15 km de rețele noi și a unei SPAU suplimentare – aceste lucrări nu se reflectă încă în indicator, deoarece rețelele nu au fost preluate oficial în gestiunea operatorului.

Datele pentru 2024 arată că doar 21% din apa potabilă livrată este colectată prin sistemul public de canalizare, în timp ce 79% din apele uzate sunt evacuate prin sisteme individuale (haznale, rezervoare neetanșe), cu descărcare directă în sol și potențial ridicat de poluare a apelor subterane.

Volumul total de ape uzate deversate în rețeaua centralizată a crescut cu 27% în perioada 2020–2024, de la 255,9 mii m³ la 324,8 mii m³, această creștere fiind asociată cu un număr ușor mai mare de racorduri active și un consum specific de apă puțin mai ridicat.

Lipsa epurării biologice înseamnă că municipiul Comrat nu îndeplinește standardele de mediu și sănătate publică asociate Directivei UE privind tratarea apelor urbane reziduale.

Tabelul 13. Evoluția ICP nr. 6. Ponderea apei uzate epurate biologic în mun. Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
8	Volum de apă vândută/facturat (mii m ³ /an)	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9
	Volumul apelor uzate facturate și deversate în sistemul public de canalizare (mii m ³ /an), inclusiv:	255,9	267,1	263,6	279,4	324,8
	☒ Consumători casnici, mii m ³	249,8	180,1	188,1	187,2	225,4
	☒ Consumatori non casnici, mii m ³	6,1	87	75,5	92,2	99,4
	☒ Volumul apelor uzate preluate cu autospeciale, mii m ³			0	1,57	0,77
	Parte a volumului de apă vândut/facturat și deversate în sistemul public de canalizare (%)	17	18	18	19	21
	Volumul apelor uzate epurate mecanic, mii m ³	0	0	0	0	0
6c	Ponderea volumului apelor uzate epurate mecanic din total volumul de ape uzate deversare la SEAU, %	0	0	0	0	0
6a	Volumul apelor uzate epurate biologic, mii m ³	0	0	0	0	0
6	Ponderea volumului apelor uzate epurate biologic din total volumul de ape uzate deversare la SEAU, %	0	0	0	0	0

Sursa: Cercetarea statistică anuală nr. 1 Funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare

Pentru îmbunătățirea indicatorului și conformarea la standardele europene, este esențială construcția unei noi SEAU funcționale și punerea ei în exploatare, astfel încât volumul de ape uzate tratat biologic să atingă cel puțin pragul de 50% (categoria „Bine”) pe termen mediu și să se apropie de 90–100% („Rezultate remarcabile”) pe termen lung.

3.7. ICP nr. 7 Volumul apei captate

Volumul apei captate reprezintă volumul anual total de apă captat și/sau procurat din diferite surse în toate localitățile din aria de operare

Tabelul 14. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 7

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
7	Volumul de apă captată (mii m ³ /an)	Volumul anual total de apă captat și/ sau procurat din diferite surse în toate localitățile din aria de operare. <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–

În municipiul Comrat, alimentarea centralizată cu apă de către Î.M. „Su-Canal” Comrat este asigurată exclusiv din surse subterane, provenite din două sisteme principale: priza de apă subterană de lângă satul Cioc Maidan, formată din 12 fântâni arteziene situate la aproximativ 17 km de oraș, și trei fântâni arteziene cu două castele de apă amplasate în perimetrul municipiului, care deservește zone restrânse de consumatori.

Tabelul 15. Evoluția ICP nr. 7 Volumul apei captate

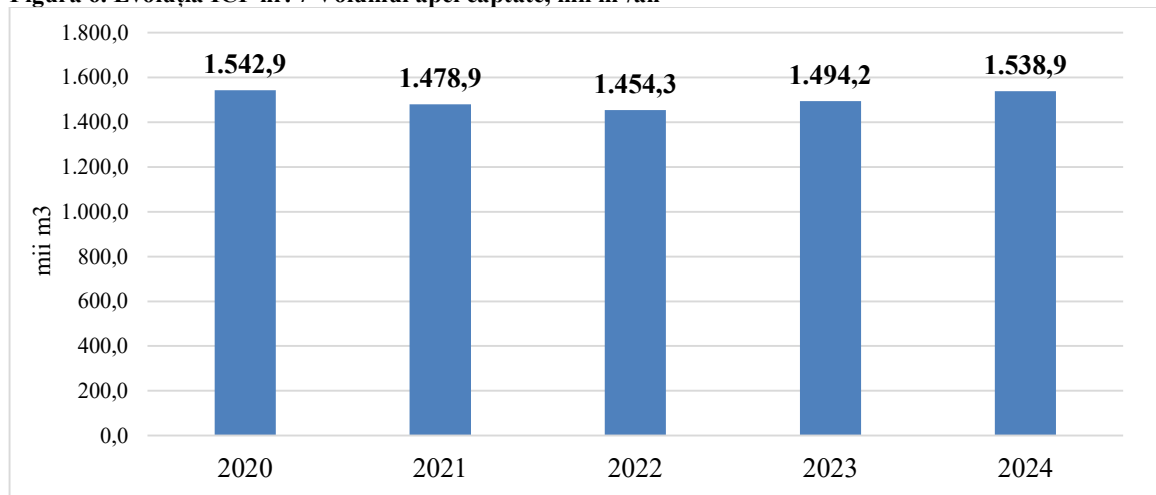
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
7	Volumul de apă captată (mii m ³ /an)	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9

Sursa: Î.M. "Su-Canal" Comrat

În perioada 2020–2022, volumul apei captate a înregistrat o scădere ușoară, de la 1.542,9 mii m³ în 2020 la 1.454,3 mii m³ în 2022 (–5,7%), tendință ce poate fi corelată cu reducerea pierderilor de apă.

Ulterior, în anii 2023 și 2024, volumul captat a revenit pe un trend ascendent, crescând cu circa 2–3% anual, până la 1.538,9 mii m³ în 2024, ceea ce reprezintă aproape atingerea nivelului din 2020. Această creștere recentă este asociată cu un consum ușor mai ridicat, dar și cu creșterea numărului de racorduri active la sistemul de alimentare cu apă.

Figura 6. Evoluția ICP nr. 7 Volumul apei captate, mii m³/an

Sursa: Î.M. "Su-Canal" Comrat

Evoluția relativ stabilă a indicatorului reflectă o exploatare constantă a surselor subterane, fără variații majore ale cererii agregate, dar subliniază și dependența totală a operatorului de resursele subterane, ceea ce poate ridica provocări în contextul schimbărilor climatice și al necesității de protejare a acviferelor.

3.8. ICP nr. 8 Volum de apă facturat

Reprezintă volumul total de apă facturată pentru toate categoriile de consumatori.

Tabelul 16. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 8

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
8	Volum de apă vândut/ facturat (mii m ³ /an)	Volumul anual de apă facturat diferitor grupuri de consumatori, la care diferă tarifele și în conformitate cu cerințele BNS: <ul style="list-style-type: none"> • Consumatorilor casnici, • Instituțiilor bugetare, • Alți consumatori. Informație raportată anual de către operator	–

În perioada 2020–2024, volumul total de apă facturat de Î.M. „Su-Canal” Comrat a crescut de la 599,6 mii m³ la 700,8 mii m³, ceea ce reprezintă o majorare de aproximativ 16,9%. Creșterea a fost relativ constantă până în 2022, urmată de o ușoară scădere în 2023 și o revenire mai pronunțată în 2024, când s-a atins cea mai mare valoare din perioada analizată.

Tabelul 17. Evoluția ICP nr. 8 Volum de apă vândut/ facturat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
8	Volum de apă vândut/ facturat (mii m³/an), inclusiv pentru:	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
	☒ populație	511,9	517,6	560,5	521,3	600,6
	☒ instituții bugetare	34,9	86,9	88,1	95,6	100,2
	☒ alți consumatori	52,8				

Sursa: Î.M. "Su-Canal" Comrat

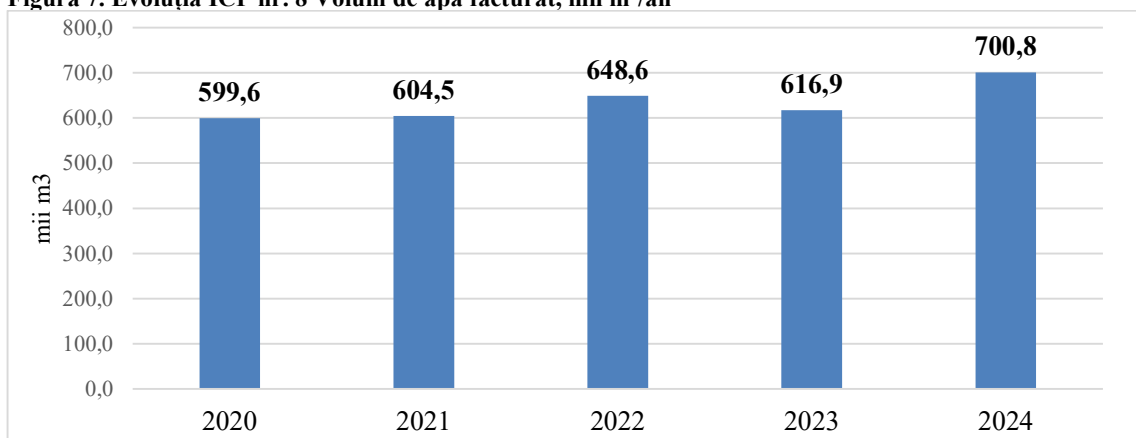
Cea mai mare pondere în volumul facturat revine consumatorilor casnici, cu o creștere de la 511,9 mii m³ în 2020 la 600,6 mii m³ în 2024 (+17,3%). Segmentul instituțiilor bugetare a înregistrat o evoluție mai dinamică, aproape triplându-se de la 34,9 mii m³ în 2020 la 100,2 mii m³ în 2024, creștere asociată atât extinderii rețelei către obiective publice, cât și creșterii consumului în unitățile existente. În schimb, datele privind „alți consumatori” (agenți economici) nu mai sunt raportate separat din 2022, ceea ce limitează analiza detaliată pe acest segment.

Tendința de creștere a volumului facturat este susținută atât de extinderea moderată a gradului de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (de la 93% în 2020 la 96% în 2024), cât și de majorarea consumului mediu casnic pe cap de locuitor cu aproximativ 18% în perioada analizată. Acest lucru sugerează că, pe lângă creșterea numărului de consumatori racordați, comportamentul de consum al gospodăriilor a avut un impact semnificativ asupra volumelor totale facturate.

Evoluția pozitivă a acestui indicator este un semn al unei cereri stabile și în creștere pentru serviciile de alimentare cu apă, însă dependența ridicată de segmentul casnic și lipsa de raportare detaliată pentru consumatorii non-casnici pot limita analiza completă a structurii pieței și a potențialului de diversificare a bazei de clienți.

Figura 7. Evoluția ICP nr. 8 Volum de apă facturat, mii m³/an

Sursa: Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.9. ICP nr. 9 Consumul de apă pentru toate categoriile de consumatori în mediu per capita

Reprezintă cantitatea medie de apă consumată zilnic de toate categoriile de consumatori per o persoană din aria de operare.

Acest indicator permite monitorizarea eficienței consumului de apă și poate indica risipa sau lipsa accesului la apă în unele cazuri.

Tabelul 18. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 9

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
9a	Consum de apă pentru toate categoriile de consumatori mediu per capita (l/locuitor/zi)	Volumul total de apă facturat raportat la numărul total al populației conectate la sistemul de alimentare cu apă pentru o zi	$\frac{V.f.total \times 10^6}{365 \times N.p.a.}$ <i>Unde:</i> <i>V.f.total.</i> - Volumul total de apă facturat în anul respectiv, mii m ³ <i>N.p.a.</i> – Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă în același an de referință, locuitori
9b	Consum casnic mediu per capita (l/locuitor/zi)	Volumul de apă facturat consumatorilor casnici raportat la numărul total al populației conectate la sistemul de alimentare cu apă pentru o zi	$\frac{V.f.p. \times 10^6}{365 \times N.p.a.}$ <i>Unde:</i> <i>V.f.p.</i> - Volumul de apă vândut/facturat consumatorilor casnici în anul respectiv, mii m ³ <i>N.p.a.</i> – Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă în același an de referință, locuitori

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
9a	Consum de apă pentru toate categoriile de consumatori mediu per capita (l/locuitor/zi)	<30	30≤x<50	50≤x<120	120≤x<240	≤240

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 19. Factorii de influență a ICP nr. 9 Consum total mediu per capita

<p>1. Factori demografici și sociali</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Numărul real al populației deservite – dacă datele despre populație sunt inexacte (migranți etc), indicatorul poate fi distorsionat. 2. Structura populației – familiile numeroase sau zonele cu mulți tineri/pensionari pot consuma diferit. 3. Comportamentul de consum al populației – gradul de conștientizare față de economisirea apei influențează volumul consumat. <p>2. Factori legați de tipul de localitate și stilul de viață</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mediul urban vs. rural – în urban se consumă mai multă apă (confort mai ridicat, mai multe aparate sanitare). 2. Nivelul de trai și confort – locuințele dotate cu mașini de spălat, dușuri, grădini irigate consumă mai mult. 3. Sezonul și clima – vara consumul crește (irigare, răcorire, igienă mai frecventă). <p>3. Factori tehnici și de infrastructură</p>

1.	Accesul și continuitatea serviciului – dacă apa este furnizată doar câteva ore pe zi, consumul este mai mic.
2.	Starea rețelelor interioare (la utilizatori) – pierderile la instalațiile interne pot crește consumul aparent.
3.	Tipul de contorizare – lipsa contoarelor de clasă de precizie înaltă duce la estimări sau la un consum aparent mai ridicat sau mai scăzut.
4.	Factori economici și instituționali
1.	Ponderea instituțiilor publice și a agenților economici – dacă aceștia au un consum ridicat, indicatorul crește (chiar dacă populația consumă puțin).
2.	Politica tarifară – tarife mai mari descurajează consumul excesiv.
3.	Subvenții sau plafonări de preț – pot stimula consumul dacă nu sunt corelate cu limite clare de volum.
5.	Factori legați de consumatorii non-casnici
1.	Activități comerciale și industriale – contribuie semnificativ la consumul total, afectând indicatorul per capita.
2.	Utilizări speciale (parcuri, irigații publice) – dacă nu sunt contorizate separat, cresc indicatorul per locuitor.
6.	Factori de raportare și calcul
1.	Metodologia de calcul utilizată – unele autorități includ doar consumatorii casnici în populație, dar iau în calcul consumul total.
2.	Existența consumului estimat (nu contorizat) – poate duce la date inexacte, în special în zone fără contorizare.

În perioada 2020–2024, consumul total mediu per capita pentru toate categoriile de consumatori deserviți de Î.M. „Su-Canal” Comrat a variat între 85 și 100 l/locuitor/zi, înregistrând o tendință generală de creștere, de la 85 l/loc./zi în 2020 la 100 l/loc./zi în 2024. Consumul casnic mediu per capita a crescut de la 73 l/loc./zi în 2020 la 86 l/loc./zi în 2024, menținându-se sub normativul național de 120–150 l/loc./zi.

Conform grilei de performanță „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), valoarea înregistrată pentru ICP 9a în anul 2024 (100 l/loc./zi) se încadrează în categoria „Bine” ($50 \leq x < 120$).

Tabelul 20. Evoluția ICP nr. 9 Consum total mediu per capita

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
3a	Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă (locuitori)	19 274	19 160	19 000	18 661	19 103
8	Volum de apă vândut/ facturat (mii m ³ /an), inclusiv:	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
	▪ populație	511,9	517,6	560,5	521,3	600,6
	▪ alți consumatori	87,7	86,9	88,1	95,6	100,2
9a	Consum total mediu per capita (l/locuitor/zi)	85	86	93	91	100
9b	Consum casnic mediu per capita (l/locuitor/zi)	73	74	81	77	86

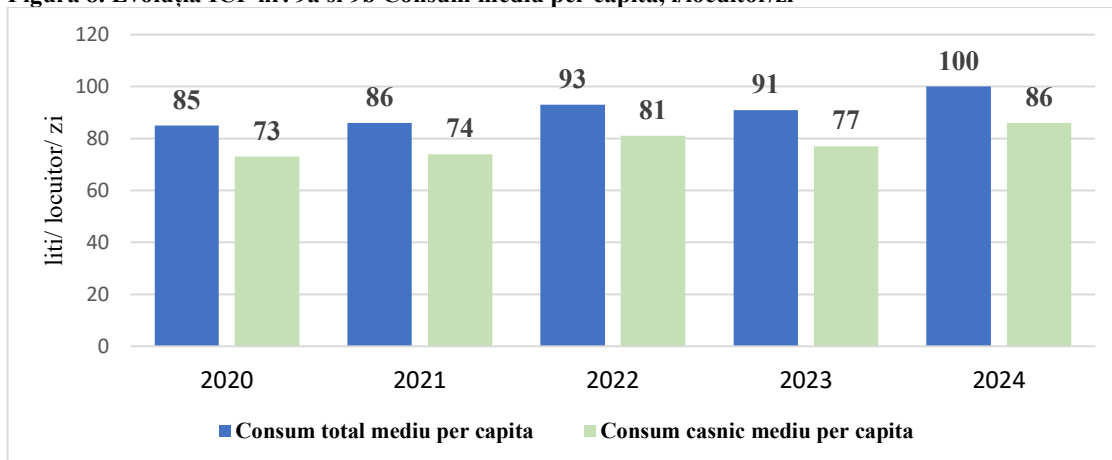
Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Ponderea consumului casnic în totalul volumului de apă facturat este ridicată, situându-se la aproximativ 86% în anul 2024, în timp ce instituțiile publice și agenții economici cumulează doar 14% din volumul total.

Nivelul redus al consumului non-casnic este determinat în principal de existența fântânilor arteziene proprii, autorizate pentru exploatare, utilizate de către mai mulți consumatori non-casnici.

Acest fenomen are un impact negativ asupra volumului de apă comercializat de operator și, implicit, asupra sustenabilității financiare și dezvoltării sale pe termen lung.

Figura 8. Evoluția ICP nr. 9a și 9b Consum mediu per capita, l/locuitor/zi

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.10. ICP nr. 10. Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă

Indicatorul Continuitatea serviciului de alimentare cu apă reprezintă numărul de ore din 24 ore în care sunt asigurate serviciile de alimentare cu apă în aria de operare a operatorului AAC. Valoarea țintă a indicatorului este 24 ore.

Tabelul 21. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 10

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
10	Continuitatea serviciului (h/zi)	Câte ore din 24 ore sunt asigurate serviciile de alimentare cu apă în aria de operare a operatorului AAC	–

În anexa B din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performantă buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
10	Continuitatea serviciului (h/zi)	$x < 8$	$8 \leq x < 15$	$15 \leq x < 20$	$20 \leq x < 24$	24

Sursa: “Utility of the Future” 2022 Banca Mondială. Anexa B.

Tabelul 22: Factorii de influență a ICP 10 Continuitatea serviciului de alimentare cu apă

<ol style="list-style-type: none"> 1. Starea tehnică a infrastructurii   <ul style="list-style-type: none"> • Vechimea și uzura rețelelor de distribuție apă • Frecvența avariilor la conducte • Calitatea materialelor utilizate la construcția rețelelor   2. Capacitatea de producție și stocare a apei   <ul style="list-style-type: none"> • Suficiența surselor de apă • Capacitatea stațiilor de tratare a apei • Volumul și localizarea rezervoarelor de acumulare   3. Gestionarea avariilor și intervențiilor   <ul style="list-style-type: none"> • Timpul de răspuns la avarii • Eficiența echipelor de intervenție • Disponibilitatea materialelor, pieselor de schimb și echipamentelor   4. Calitatea managementului operațional   <ul style="list-style-type: none"> • Planificarea întreținerii preventive • Monitorizarea continuă a presiunii și debitului • Digitalizarea (SCADA, senzori)   5. Sursele și condițiile de alimentare cu energie electrică   <ul style="list-style-type: none"> • Stabilitatea rețelei electrice (pompele depind de electricitate) • Disponibilitatea generatoarelor de rezervă   6. Condiții climatice și dezastre naturale   <ul style="list-style-type: none"> • Inundații, îngheț, alunecări de teren, secetă • Impactul acestora asupra surselor sau rețelelor   7. Aspecte financiare și investiționale   <ul style="list-style-type: none"> • Accesul la finanțare pentru renovarea și modernizare • Nivelul tarifelor (și reinvestirea profitului) • Subvenții și suport instituțional   8. Comportamentul consumatorilor   <ul style="list-style-type: none"> • Consum excesiv sau pierderile în sistemele interne • Branșamente ilegale sau intervenții neautorizate   9. Reglementări și politici publice   <ul style="list-style-type: none"> • Standardele impuse de autorități privind continuitatea • Obligațiile de raportare și conformare
--

În perioada 2020–2024, continuitatea serviciului de alimentare cu apă în municipiul Comrat, asigurată de Î.M. „Su-Canal” Comrat, a fost constantă la nivelul de 18 ore/zi în sezonul cald, respectiv în intervalul orar 06:00–24:00, și de 24 ore/zi în restul anului.

Această limitare a duratei zilnice de furnizare pe timp de vară este rezultatul unui cumul de factori tehnici, operaționali și hidrologici, care acționează simultan și afectează echilibrul dintre capacitatea de producție și cererea maximă de apă.

Un prim factor este închiderea progresivă a surselor de apă din perimetrul municipiului Comrat. Pe lângă sursa principală de apă subterană din zona localității Cioc Maidan, operatorul exploata anterior mai multe fântâni arteziene amplasate în cartierele municipiului, care alimentau direct zone restrânse de consumatori.

În contextul în care analizele calității apei au relevat neconformități față de standardele pentru apă potabilă, politica operatorului a fost de a deconecta aceste surse locale și de a reconecta consumatorii la sistemul central de alimentare provenit din sursa Cioc Maidan, care livrează apă de calitate superioară.

Al doilea factor este creșterea volumului de apă consumată în ultimii ani, determinată de tendințele de creștere a consumului casnic specific și, în anumite perioade, de intensificarea utilizărilor sezoniere (irigații, întreținerea spațiilor verzi, consum industrial limitat). Acest lucru a amplificat presiunea asupra capacității zilnice de livrare, în special în lunile de vară.

Un al treilea factor este scăderea nivelului static al apei în fântânile arteziene, ceea ce a condus la reducerea capacității de producție a acestora.

Această situație este caracteristică zonelor unde sursele subterane sunt exploatate intens și unde reîncărcarea naturală a acviferelor nu acoperă volumul extras.

Toate aceste cauze au determinat operatorul, începând cu vara anului 2020, să aplice un program de restricționare a furnizării apei către unii consumatori pe timp de noapte (00:00–06:00), pentru a reface rezervele din rezervoarele de acumulare și pentru a asigura presiunea necesară în rețea în orele de vârf.

În perspectiva dezvoltării infrastructurii de canalizare, se anticipează o creștere a consumului specific de apă în municipiul Comrat, ceea ce va spori necesarul zilnic de apă.

În lipsa unor măsuri corective — precum reducerea pierderilor de apă, modernizarea infrastructurii, optimizarea gestiunii resurselor și dezvoltarea unei noi surse de alimentare — deficitul actual se poate accentua.

În acest sens, studiile recente recomandă identificarea unei surse alternative stabile, cu potențialul râului Prut ca opțiune viabilă.

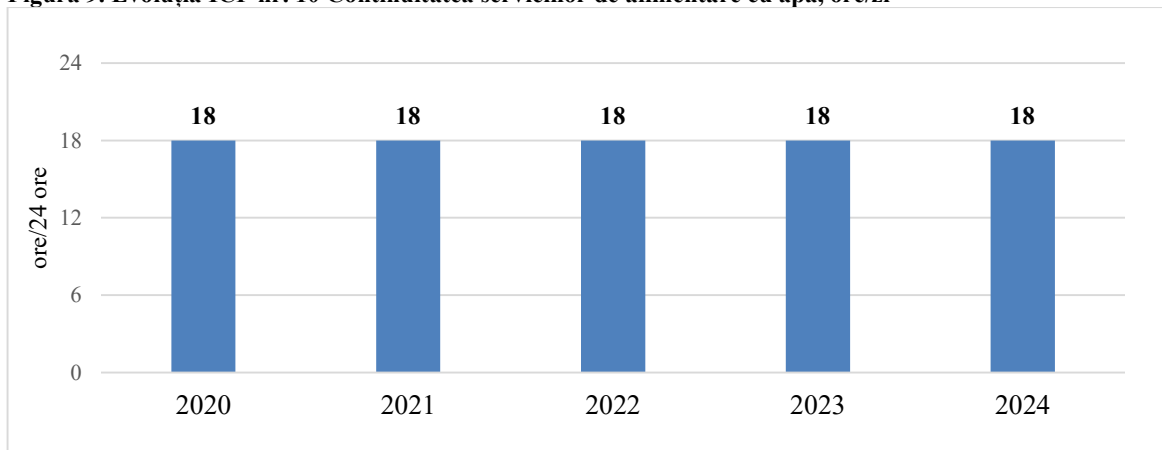
Conform grilei de performanță din „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), valoarea de 18 ore/zi pentru ICP nr. 10 plasează operatorul în categoria „Bine” ($15 \leq x < 20$).

Tabelul 23. Evoluția ICP nr. 10. Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
10	Continuitatea serviciului (h/zi)	18/24	18/24	18/24	18/24	18/24
	☒ Regimul de livrare a apei (pe timp de vară)	06.00-24.00	06.00-24.00	06.00-24.00	06.00-24.00	06.00-24.00

Sursa: elaborat de consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Figura 9. Evoluția ICP nr. 10 Continuitatea serviciilor de alimentare cu apă, ore/zi

Sursa: elaborat de consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.11. ICP nr. 11. și nr. 11a Avarieri la rețelele de alimentare cu apă și blocaje la rețelele de canalizare

Indicatorii reprezintă raportul dintre numărul de avarii/ blocaje raportat la 1 km de rețea de alimentare cu apă respectiv de canalizare. Indicatorul este esențial pentru evaluarea stării tehnice și a fiabilității infrastructurii de apă și canalizare. Acesta arată cât de frecvent apar defecțiuni (avarii) în sistem și oferă informații valoroase pentru planificarea investițiilor și întreținerea rețelei

Tabelul 24. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 11 și 11a

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
11a	Indicele Liniar de Reparații (ILR) (număr/km/an)	Numărul de reparații/avarii pe rețelele de alimentare cu apă raportat la lungimea rețelei de alimentare cu apă în anul de referință.	$\frac{N. \hat{i}}{L. r. a}$ <i>Unde:</i> <i>N.î.</i> - Numărul intreruperilor neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă (6.3.) în anul de referință, număr <i>L.r.a.</i> – Lungimea rețelelor de alimentare cu apă (6.2.) în același an de referință, km
11	Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare (număr/km/an)	Numărul de blocaje pe rețelele de canalizare raportat la lungimea rețelei de canalizare în anul de referință.	$\frac{N. b.}{L. r. c.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>N.b.</i> - Numărul de blocaje la rețelele de canalizare în anul de referință (6.6.), număr <i>L.r.c.</i> – Lungimea rețelelor publice de canalizare transmise oficial în gestiune operatorului în zona de deservire a operatorului în același an de referință (6.5.), km

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
11	Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare (număr/km/an)	$x \geq 0,3$	$0,2 \leq x < 0,3$	$0,1 \leq x < 0,2$	$0,05 \leq x < 0,1$	$x \leq 0,05$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 25. Factorii de influență a ICP 11 și 11a Avarieri la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare

<p>1. Factori tehnici</p> <ul style="list-style-type: none"> Vechimea rețelelor – conductele vechi, depășite fizic și moral, sunt mai predispuse la avarii. Tipul materialului conductelor – materialele precum fonta veche sau azbocimentul sunt mai fragile comparativ cu PVC sau polietilena. Calitatea lucrărilor de execuție și reparație – lucrările executate de calitate slabă duc la avarii frecvente. Presiunea din rețea – suprapresiunea poate cauza fisuri și avarii pe conducte. Calitatea apei sau a apelor uzate transportate – apa corozivă sau cu particule abrazive poate eroda conductele. <p>2. Factori de mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> Condițiile climatice – înghețul și dezghețul, variațiile extreme de temperatură pot afecta stabilitatea conductelor.

<ul style="list-style-type: none"> • Tipul de sol – solurile instabile sau acide pot deteriora conductele în timp. • Inundații sau cutremure – pot provoca mișcări ale solului și deteriorarea rețelei.
<p>3. Factori economici și financiari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nivelul investițiilor în întreținere și modernizare – lipsa de finanțare pentru renovarea rețelei duce la creșterea frecvenței avariilor. • Cheltuieli reduse pentru mentenanță preventivă – dacă se face doar reparație reactivă (după avarie), rețelele se deteriorează mai repede.
<p>4. Factori organizaționali și de management</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calitatea managementului rețelei – planificarea deficitară a întreținerii și reparațiilor. • Numărul și calificarea personalului tehnic – personalul insuficient sau slab pregătit duce la intervenții tardive sau ineficiente. • Utilizarea unui sistem GIS sau SCADA – lipsa monitorizării automate reduce capacitatea de prevenire a avariilor.
<p>5. Factori operaționali</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volumul de apă sau ape uzate transportat – un volum mare constant poate duce la uzură accelerată. • Intervenții neautorizate sau lucrări publice în apropiere – pot afecta integritatea rețelelor subterane.

În perioada 2020–2024, starea rețelelor administrate de Î.M. „Su-Canal” Comrat indică o uzură ridicată, însă cu evoluții diferite între alimentarea cu apă și canalizare.

Tabelul 26. Evoluția ICP nr. 11. Avarieri la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
	Lungimea rețelelor de alimentare cu apă aflate oficial în gestiune (km)	137,4	140,8	142,7	172	173,2
	Numărul întreruperilor neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă (număr/an)	390	365	269	271	197
11a	Indicele Liniar de Reparații (ILR), (număr/km/an)	2,8	2,6	1,9	1,6	1,1
	Lungimea totală a rețelelor de canalizare (km), inclusiv:	44,6	44,6	43,5	43,5	43,7
	☑ Rețele de canalizare cu scurgere gravitațională, km	37,6	37,6	33,5	33,5	33,7
	☑ Rețele de canalizare sub presiune, km	7	7	10	10	10
	Numărul de blocaje la rețelele de canalizare gravitațională (număr/an)	283	293	235	291	331
11	Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare (număr/km/an)	7,5	7,8	7	8,7	9,8

Sursa: elaborat de consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Pentru rețelele de alimentare cu apă, Indicele Liniar de Reparații (ILR) a scăzut consistent de la 2,8 reparații/km/an (2020) la 1,1 reparații/km/an (2024), calculat la o lungime oficială a rețelei de 173,2 km și 197 întreruperi neplanificate în 2024.

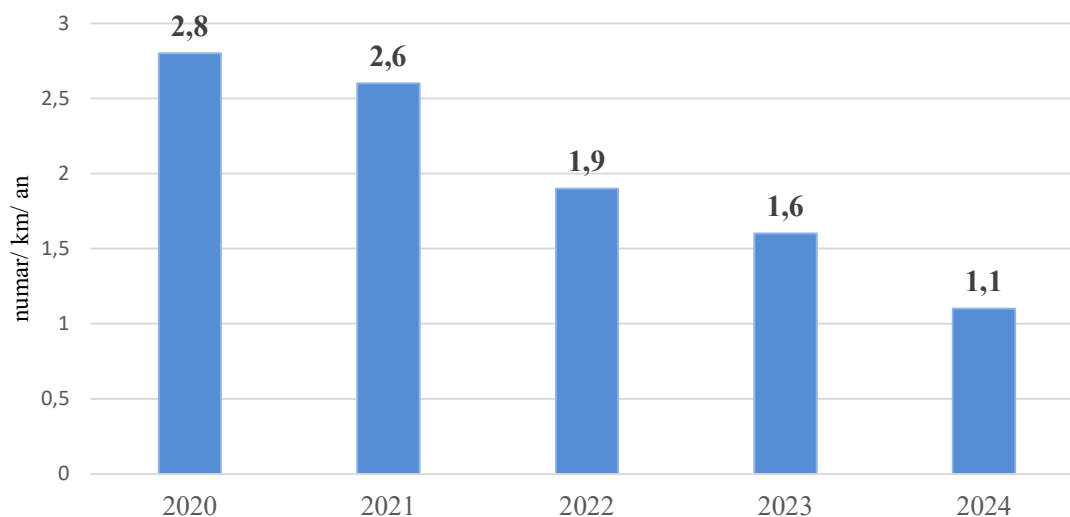
Totuși, rețeaua rămâne vulnerabilă deoarece nu se desfășoară control activ al pierderilor latente, iar operatorul nu dispune de echipamente pentru detectarea lor.

Pentru rețelele de canalizare, numărul specific de blocaje a crescut de la 7,5 la 9,8 blocaje/km/an (2020→2024), raportat la o lungime totală a rețelei de 43,7 km (din care 33,7 km gravitaționale și 10 km sub presiune), cu 331 blocaje pe rețeaua gravitațională în 2024. Conform „Utility of the Future” (2024) pentru ICP 11, valoarea din 2024 se încadrează la „Elementar” ($x > 0,3$), indicând performanță foarte scăzută.

Creșterea blocajelor este asociată uzurii avansate; personalul intervine preventiv în sectoarele critice cunoscute, dar nu există un plan preventiv la nivelul întregii rețele, iar operatorul nu dispune de echipamente de spălare mecanică, astfel că lucrările profilactice lipsesc.

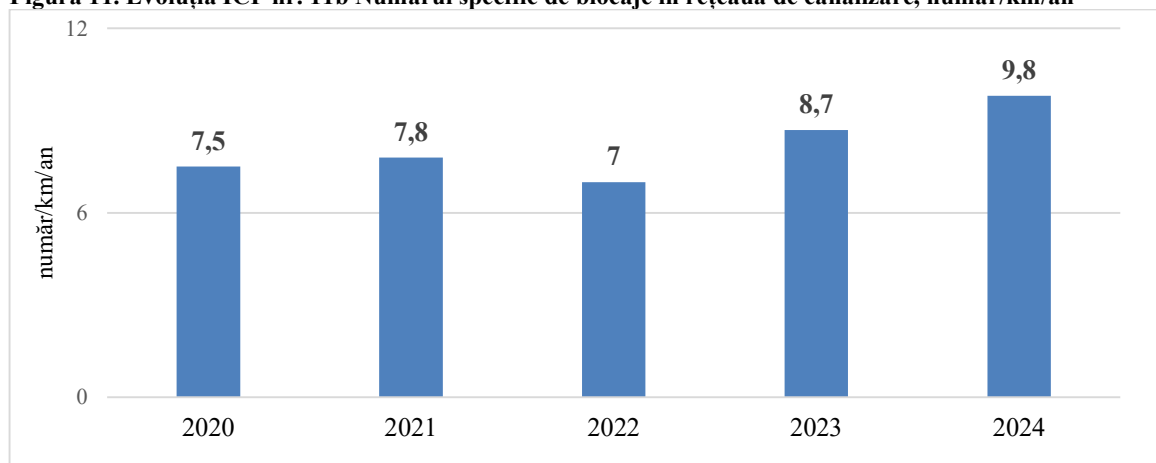
În sinteză, ILR pe apă s-a îmbunătățit semnificativ, dar rămâne indicativ pentru o rețea solicitată, în timp ce indicatorul de blocaje pe canalizare se menține la un nivel „Elementar” și arată nevoia de intervenții sistematice (renovare, întreținere mecanizată, management preventiv), în linie cu factorii de influență tehnici, de mediu, economici, organizaționali și operaționali descriși mai sus.

Figura 10. Evoluția IPC nr. 11a Numărul specific de avarii pe rețeaua de alimentare cu apă sau Indicele Liniar de Reparații, număr/km/an

Sursa: elaborat de consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Figura 11. Evoluția ICP nr. 11b Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare, număr/km/an

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.12. ICP nr. 12 Nivelul de contorizare

Indicatorul nivelul de contorizare reprezintă ponderea locurilor de consum dotate cu contoare de apă. Acest indicator este esențial pentru buna gestionare a serviciilor publice de alimentare cu apă.

Indicatorul este important deoarece permite măsurarea exactă a consumului de apă, facturare în funcție de consumul real, reducerea risipei și a pierderilor de apă și date corecte pentru analiza consumului.

Tabelul 27. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 12

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
12	Nivelul de contorizare (%)	Procentul locurilor de consum dotate cu contoare de apă din numărul total de locuri de consum	$\frac{N.l.c.c.}{N.l.c.total} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.l.c.c.</i> - Numărul locurilor de consum dotate cu contoare în anul de referință, număr <i>N.l.c.total</i> - Numărul total de locuri de consum în același an de referință (cu contoare + fără contoare), număr</p>

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
12	Nivelul de contorizare (%)	$x < 25$	$25 \leq x < 60$	$60 \leq x < 85$	$85 \leq x < 95$	$x \geq 95$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 28. Factorii de influență a ICP 12 Nivelul de contorizare

<p>1. Factori tehnici</p> <ul style="list-style-type: none"> Starea tehnică a instalațiilor interioare – clădirile vechi pot necesita lucrări de adaptare pentru instalarea contoarelor. Disponibilitatea tehnologiei moderne de contorizare – utilizarea contoarelor inteligente poate crește gradul de contorizare. Capacitatea rețelei de a fi sectorizată – în zone unde nu există posibilitatea instalării contoarelor individuale, contorizarea e dificilă. <p>2. Factori economici și financiari</p> <ul style="list-style-type: none"> Costul contoarelor și al instalării – investiția inițială poate fi o barieră pentru operatori sau consumatori. Disponibilitatea fondurilor sau subvențiilor publice – proiectele de modernizare sprijinite financiar pot accelera contorizarea. Politica tarifară – dacă tarifele sunt diferențiate în funcție de consumul real, clienții sunt mai motivați să instaleze contoare. <p>3. Factori organizaționali și de management</p> <ul style="list-style-type: none"> Decizia operatorului privind contorizarea individuală vs. contorizarea la bransament – uneori se preferă contorizarea la bloc/scară. Strategiile de modernizare și investiții ale operatorului – planuri active de contorizare conduc la creșterea nivelului acestui indicator. Capacitatea operatorului de a întreține și verifica contoarele – lipsa resurselor poate duce la contoare defecte sau lipsa acestora. <p>4. Factori juridici și de reglementare</p> <ul style="list-style-type: none"> Cadrul legal privind obligativitatea contorizării – legi sau hotărâri locale care impun contorizarea. Regulamentele interne ale operatorului – pot impune contorizare obligatorie pentru noi racorduri. <p>5. Factori sociali și comportamentali</p>

- Acceptarea contorizării de către populație – rezistența locatarilor poate întârzia contorizarea individuală (mai ales în blocuri).
  - Gradul de conștientizare privind beneficiile contorizării – informarea utilizatorilor contribuie la adoptarea acestei măsuri.
  - Nivelul de urbanizare – în zonele rurale contorizarea e mai dificilă decât în zonele urbane.
6. Factori legați de tipul de consumator
- Consumatori casnici vs. industriali – contorizarea este mai ușor implementabilă în cazul consumatorilor industriali.
  - Tipul clădirilor – în blocuri cu instalații comune, contorizarea individuală este mai complicată.

La sfârșitul anului 2024, nivelul de contorizare în municipiul Comrat a atins 96%, ceea ce, conform metodologiei „Utility of the Future” ($\geq 95\%$), îl plasează în categoria „rezultate remarcabile”.

Totuși, această performanță trebuie interpretată cu rezerve, având în vedere provocările persistente privind verificarea metrologică în termenul normativ și necesitatea modernizării parcului de contoare.

În evidența Î.M. „Su-Canal” Comrat figurau, la finele lui 2024, 9 951 de contoare de apă instalate la un total de 10 314 locuri de consum.

Operatorul a început gestionarea directă a contoarelor în 2021, conform prevederilor legale, și menține o evidență strictă a acestora, inclusiv a sigiliilor și a termenelor de verificare metrologică. La expirarea termenului normativ, contoarele sunt demontate și fie înlocuite, fie supuse verificării într-un laborator certificat din Chișinău.

Din totalul echipamentelor în funcțiune, majoritatea corespund standardului ISO 4064 (R160), însă aproximativ 300 de contoare sunt de modele vechi, cu durată de viață de zece ani, care nu respectă acest standard și vor necesita înlocuire în perioada imediat următoare.

În plus, la mijlocul anului 2025 circa 1 000 de contoare aveau termenul de verificare metrologică expirat, reflectând dificultăți în acoperirea completă a acestui proces la timp.

În ceea ce privește inovațiile tehnologice, operatorul a implementat un proiect pilot de citire la distanță în cartierul „Gheofizica”, unde 225 de branșamente au fost echipate cu astfel de contoare. Deși rezultatele sunt promițătoare, proiectul nu a fost extins în alte zone ale municipiului.

Municipiul Comrat are 193 de blocuri de locuințe multietajate, unde consumul de apă este înregistrat pe baza contoarelor individuale din apartamente.

Conform cadrului legal aplicabil din 13 ianuarie 2025, operatorul va trebui să doteze și branșamentele acestor blocuri cu contoare gestionate centralizat, ceea ce va adăuga presiune logistică și financiară suplimentară.

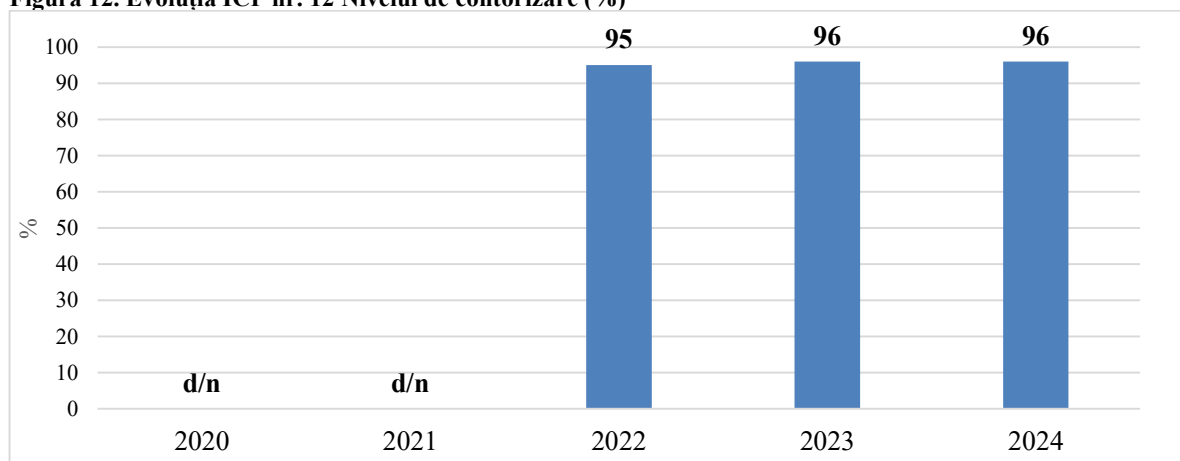
Astfel, deși nivelul de contorizare actual indică o performanță de top, sustenabilitatea acestei realizări depinde de modernizarea continuă a infrastructurii de măsurare, implementarea pe scară largă a tehnologiilor de citire la distanță și respectarea strictă a termenelor de verificare metrologică.

Tabelul 29. Evoluția ICP nr. 12 Nivelul de contorizare (%)

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / Ani	2020	2021	2022	2023	2024
	Numărul locurilor de consum (apă), inclusiv:	d/n	d/n	9 351	10 192	10 314
	☒ Cu contoare de apă	d/n	d/n	8 929	9 798	9 951
	☒ Fără contoare de apă	d/n	d/n	422	394	363
12	Nivelul de contorizare (%)	d/n	d/n	95	96	96

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Figura 12. Evoluția ICP nr. 12 Nivelul de contorizare (%)

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

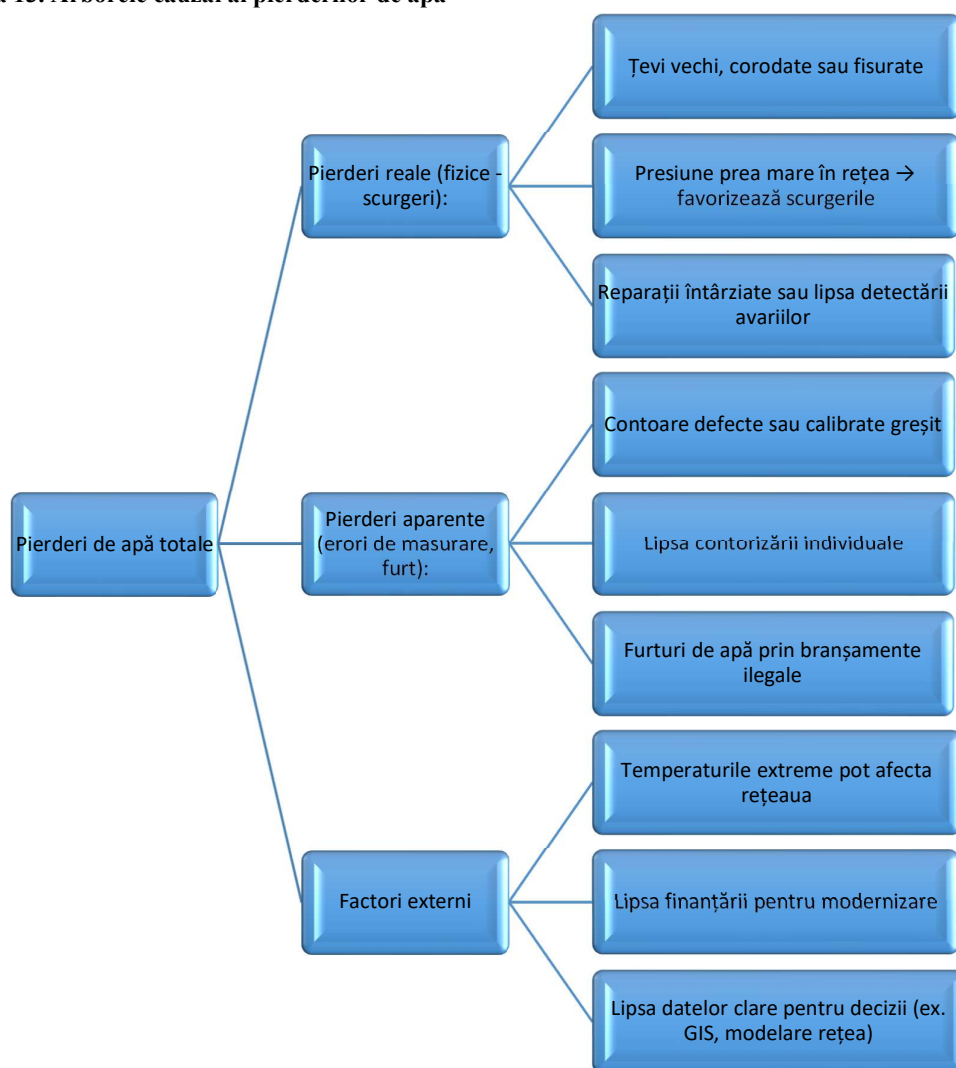
3.13. ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate

Apa nefacturată este apa care a fost produsă și nu ajunge la client. Acestea pot fi consumuri tehnologice, pierderi reale (prin scurgeri, uneori denumite și pierderi fizice) sau pierderi aparente (de exemplu, prin consum neautorizat sau inexactități de contorizare).

Tabelul 30. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 13

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
13	Volumul apei nefacturate (mii m ³ /an)	Diferența dintre volumul de apă captat și/ sau procurat de operatorul AAC din toate sursele și volumul de apă facturat în anul de referință	$V.c. - V.f.$ <i>Unde:</i> <i>V.c.</i> - Volumul de apă captat și /sau procurat de operatorul AAC din toate sursele în anul de referință, mii m ³ <i>V.f.</i> - Volumul de apă vândut/facturat în același an de referință, mii m ³

Figura 13. Arborele cauzal al pierderilor de apă

În municipiul Comrat, în anul 2024, volumul total al apei captate a fost de 1 538,9 mii m³, iar volumul facturat a fost de 700,8 mii m³, rezultând un volum al apei nefacturate de 838,1 mii m³.

Din această cantitate, 143,1 mii m³ (17%) au fost declarați drept consum tehnologic și necesități proprii, iar 695 mii m³ au fost atribuiți pierderilor de apă.

Tabelul 31. Evoluția ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate Î.M. "Su-Canal" Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
7	Apă captată, mii m ³ /an	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9
8	Volum de apă vândută/facturat, mii m ³ /an	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
13	Volumul apei nefacturate (NRW), mii m ³ /an, inclusiv:	943,3	874,4	805,7	877,3	838,1
	☒ Consum tehnologic, mii m ³	134,9	141	135,2	138,9	143,1
	☒ Pierderi de apă, mii m ³	808,4	733,4	670,5	738,9	695
	Apă nefacturată (NRW) acceptată de către ANRE, mii m ³ /an	-	76,8 ²	80,1 ³	135,4 ⁷	-

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Până în 2024, ANRE stabilea volumele acceptate pentru consum tehnologic și pierderi, care erau incluse în calculul tarifelor, în funcție de procesele tehnologice și lungimea rețelei de apă.

Începând cu 1 ianuarie 2024, conform noului Regulament⁴ privind stabilirea și aprobarea consumului tehnologic și a pierderilor de apă, calcularea acestor volume se face de către fiecare operator licențiat, iar aprobarea lor se reflectă în determinarea tarifelor.

Volumul de apă nefacturată care depășește valoarea aprobată nu este inclus în tarif și reprezintă pierderi financiare pentru operator.

În ultimii cinci ani s-a observat o reducere a volumului apei nefacturate cu 105,2 mii m³/an, datorată în principal înlocuirii celor mai uzate porțiuni ale rețelei de distribuție, ceea ce a dus și la scăderea numărului de avarii.

Totuși, operatorul nu dispune de o strategie formală de reducere a acestui indicator, nu are personal dedicat pentru gestionarea apei nefacturate și nu deține echipamente specializate pentru detectarea scurgerilor.

Eforturile de reducere a pierderilor se bazează în prezent pe lucrări punctuale de renovare a rețelelor și intervenții reactive, fără un program integrat.

Există riscul ca tendința pozitivă din ultimii ani să se inverseze dacă nu se implementează măsuri suplimentare, cum ar fi sectorizarea rețelei, achiziția de echipamente pentru detectarea pierderilor, desemnarea unei echipe specializate și elaborarea unui plan strategic de reducere a apei nefacturate.

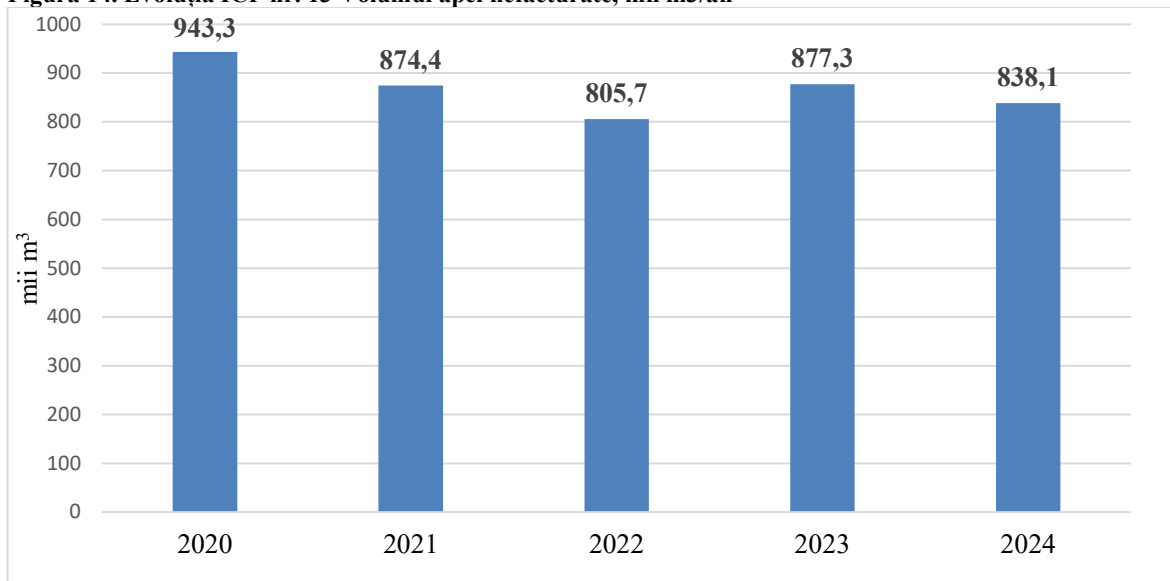
² Hotărârea Consiliului de Administrare ANRE nr. 283 din 26.05.2022.

³ Hotărârea Consiliului de Administrare ANRE nr. 363 din 21.06.2023.

⁴ Regulament cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 780 din 22.12.2023

Figura 14. Evoluția ICP nr. 13 Volumul apei nefacturate, mii m³/an

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.14. ICP nr. 14 Ponderea volumului apei nefacturate din volumul de apă captată

Indicatorul Ponderea volumului apei nefacturate în volumul total al apei captate este extrem de important pentru evaluarea performanței serviciului public de alimentare cu apă, deoarece reflectă eficiența operațională, tehnică și economică a operatorului de apă.

Tabelul 32. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 14

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
14	Apă nefacturată – procent (%)	Ponderea volumului apei nefacturate în volumul total al apei captate și/ sau procurate	$\frac{V.n.r.w.}{V.c.} \times 100$ <p>Unde: <i>V.n.r.w.</i> - Volumul apei nefacturate în anul de referință, mii m³ <i>V.c.</i> – Volumul de apă captat și/sau procurat de operator din toate sursele în același an de referință, mii m³</p>

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
14	Apă nefacturată – procent (%)	$x \geq 40$	$20 \leq x < 40$	$10 \leq x < 20$	$5 < x < 10$	$x \leq 5$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

În ultimii cinci ani, Î.M. „Su-Canal” Comrat a înregistrat o evoluție pozitivă în ceea ce privește reducerea ponderii volumului apei nefacturate din volumul total al apei captate, indicator care a scăzut de la 61% în 2020 la 54% în 2024.

Această reducere s-a datorat în principal lucrărilor de înlocuire a celor mai uzate segmente ale rețelelor de distribuție, fapt care a contribuit la diminuarea frecvenței avariilor și, implicit, a pierderilor de apă.

Cu toate acestea, valoarea din 2024 rămâne mult peste limitele de performanță acceptabile. Conform grilei de performanță prevăzute în metodologia „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), această pondere se încadrează în categoria performanței elementare ($\geq 40\%$), ceea ce indică un nivel redus de eficiență tehnică și economică în operarea sistemului.

În prezent, operatorul nu are elaborată o strategie dedicată reducerii apei nefacturate, nu dispune de personal specializat în gestionarea acestui indicator și nu este dotat cu echipamente pentru detecția scurgerilor, cum ar fi dispozitivele acustice sau tehnologia de monitorizare în timp real.

Tabelul 33. Evoluția ICP nr. 14 Dinamica Ponderea volumului apei nefacturate din volumul de apă captată Î.M. "Su-Canal" Comrat

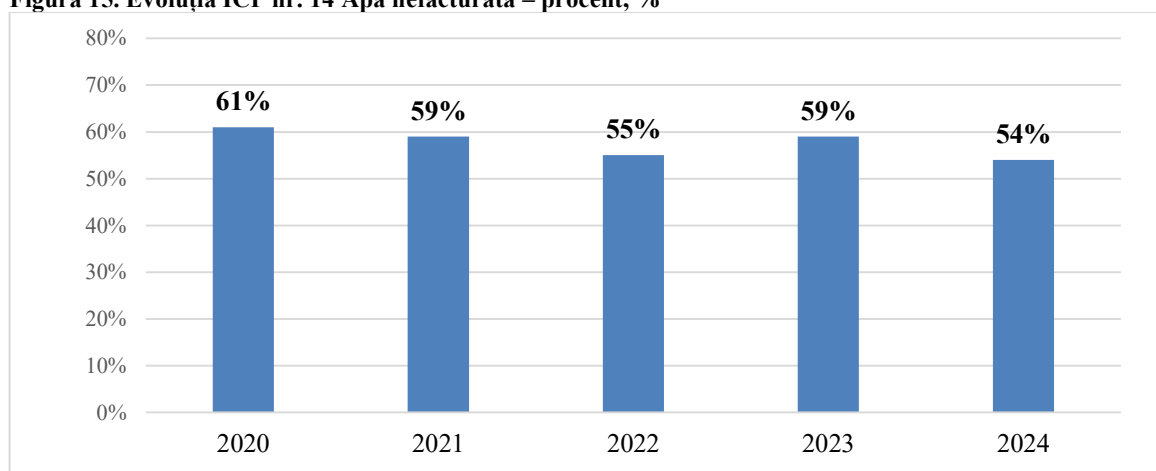
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
7	Apă captată (mii m ³ /an)	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9
8	Volum de apă vândută/facturat (mii m ³ /an)	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
13	Volumul apei nefacturate (NRW) (mii m ³ /an), inclusiv:	943,3	874,4	805,7	877,3	838,1
	☒ Consum tehnologic, mii m ³	134,9	141	135,2	138,9	143,1

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
	☒ Pierderi de apă, mii m ³	808,4	733,4	670,5	738,9	695
14	Apă nefacturată – procent (%)	61	59	55	59	54
	Apă nefacturată (NRW) la 1 km de rețea (m ³ /km/zi), inclusiv pe categorii:					
	☒ NRW la rețele în gestiune	18,8	17	15,5	14	13,2
	☒ NRW la rețele real exploatate	14,4	13,1	12	11,4	10,8

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Figura 15. Evoluția ICP nr. 14 Apă nefacturată – procent, %

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Deși tendința de reducere a fost constantă în ultimii ani, există riscul stagnării acestui progres dacă nu se implementează măsuri suplimentare, cum ar fi sectorizarea rețelelor, implementarea unui program sistematic de detectare și reparare a scurgerilor, optimizarea presiunii în rețea și intensificarea controalelor pentru reducerea pierderilor aparente.

3.15. ICP nr. 15 Apă nefacturată per o conexiune

Indicatorul Apa nefacturată per conexiune analizează în detaliu performanța rețelei de alimentare cu apă. Este important deoarece cu ajutorul acestuia se pot planifica lucrările de reparații și se pot analiza în detaliu pierderile.

Tabelul 34. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 15

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
15	Apă nefacturată pentru o conexiune (l/conexiune/h)	Volumul de apă nefacturată raportat la numărul de branșamente la rețeaua de alimentare cu apă timp de o oră	$\frac{V.n.r.w. \times 10^6}{n \times N.l.c.total}$ <p>Unde: <i>V.n.r.w.</i> - Volumul apei nefacturate în anul de referință, mii m³ <i>N.l.c.total</i> - Numărul total de locuri de consum în același an de referință (cu contoare + fără contoare), număr</p> <p>n – numărul orelor pe an în care se livrează serviciile de alimentare cu apă</p>

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
15	Apă nefacturată pentru o conexiune (l/conexiune/h)	x>50	25≤x<50	12≤x<25	6≤x<12	3≤x<6

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

În perioada 2022–2024, Î.M. „Su-Canal” Comrat a înregistrat o ușoară scădere a volumului de apă nefacturată per conexiune, de la 9,8 litri/conexiune/oră în 2022 și 2023, la 9,3 litri/conexiune/oră în 2024.

Reducerea se datorează în principal lucrărilor de înlocuire a celor mai uzate segmente ale rețelelor de distribuție, care au contribuit la diminuarea numărului de avarii și, implicit, a pierderilor fizice de apă.

Conform grilei de performanță prevăzute în metodologia „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), acest rezultat se încadrează în categoria „performanță bună” ($6 \leq x < 12$), indicând o eficiență relativ ridicată în gestionarea pierderilor raportat la numărul de branșamente.

Tabelul 35. Evoluția ICP nr. 15. Apă nefacturată per o conexiune Î.M. "Su-Canal" Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
7	Apă captată (mii m ³ /an)	1 542,9	1 478,9	1 454,3	1 494,2	1 538,9
8	Volum de apă vândută/ facturat (mii m ³)	599,6	604,5	648,6	616,9	700,8
13	Volumul apei nefacturate (mii m ³), inclusiv:	943,3	874,4	805,7	877,3	838,1
	☑ Consum tehnologic, mii m ³	134,9	141	135,2	138,9	143,1
	☑ Pierderi de apă, mii m ³	808,4	733,4	670,5	738,9	695
	Apă nefacturată (NRW) la 1 km de rețea (m ³ /km/zi), inclusiv pe categorii:					
	☑ NRW la rețele în gestiune	18,8	17	15,5	14	13,2
	☑ NRW la rețele real exploatate	14,4	13,1	12	11,4	10,8

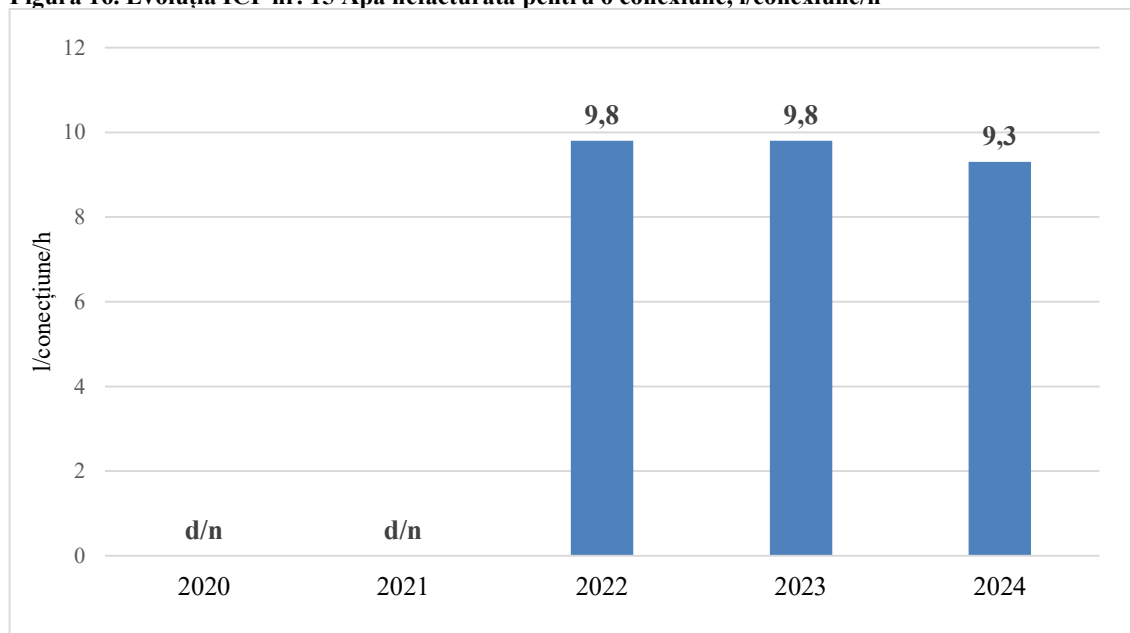
Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
	Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă (gospodării), inclusiv:	8 832	8 832	8 935	8 966	9 301
	☒ Apartamente (contracte)	2 861	2 861	2 930	3 537	3 698
	☒ Case individuale (contracte)	5 971	5 971	6 005	5 429	5 603
	Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă	411	411	416	322	512
	Număr total de conexiuni la sistemul de alimentare cu apă	9 243	9 243	9 351	9 288	9 813
15	Apă nefacturată (NRW) pentru o conexiune (l/conexiune/h)	d/n	d/n	9,8	9,8	9,3

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Totuși, operatorul nu dispune de o strategie dedicată reducerii apei nefacturate, nu are personal specializat în acest domeniu și nu este dotat cu echipamente de detecție a scurgerilor, ceea ce limitează posibilitatea de a obține îmbunătățiri semnificative pe termen mediu și lung.

Deși tendința este pozitivă, aceasta poate stagna în lipsa unor măsuri suplimentare, cum ar fi implementarea unui program sistematic de identificare și remediere a scurgerilor, optimizarea presiunii în rețea și introducerea tehnologiilor moderne de monitorizare.

Figura 16. Evoluția ICP nr. 15 Apă nefacturată pentru o conexiune, l/conexiune/h

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

3.16. ICP nr. 16. Eficiența personalului

Indicatorul Eficiența personalului reprezintă numărul de angajați per 1000 de conexiuni la servicii AAC. El ajută la evaluarea productivității resursei umane raportat la numărul de clienți deserviți. Este important deoarece: măsoară eficiența operațională, analizează costurile cu personalul și identifică supraîncărcării sau subdimensionării personalului.

Tabelul 36. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 16

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
16a	Eficiența personalului, (angajați/1000 conectări cu apartamente)	Numărul mediu anual de angajați echivalenți cu normă întreagă la 1000 de conexiuni de servicii cu apartamente	$\frac{N.p.}{N.c.a. \times 1000}$ <i>Unde:</i> <i>N.p.</i> - Numărul total de personal în anul de referință (8.1), mii m ³ <i>N.c.</i> - Numărul conectărilor apă și canalizare cu apartamente (8.2.) conectări
16b	Eficiența personalului, (angajați/1000 conectări)	Numărul mediu anual de angajați echivalenți cu normă întreagă la 1000 de conexiuni de servicii fără apartamente.	$\frac{N.p.}{N.c. \times 1000}$ <i>Unde:</i> <i>N.p.</i> - Numărul total de personal în anul de referință (8.1), mii m ³ <i>N.c.</i> - Numărul conectărilor apă și canalizare fără apartamente (8.3.) conectări

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
16	Eficiența personalului, (angajați/1000 conectări cu apartamente)	$x \geq 10$	$6 \leq x < 10$	$5 \leq x < 6$	$3 < x < 5$	$x \leq 3$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 37. Factorii de influență asupra ICP 16. Eficiența personalului

<p>1: Factori organizaționali și de management</p> <ul style="list-style-type: none"> Structura organizațională a operatorului – existența unui aparat administrativ supradimensionat crește numărul de angajați. Gradul de digitalizare și automatizare – operatorii cu procese automatizate au nevoie de mai puțini angajați. Nivelul de externalizare a serviciilor – dacă unele servicii (contabilitate, întreținere, intervenții etc.) sunt externalizate, numărul angajaților direcți scade. Calitatea managementului resurselor umane – planificarea eficientă a sarcinilor reduce personalul necesar. <p>2: Factori tehnici</p> <ul style="list-style-type: none"> Dimensiunea și complexitatea sistemelor ingineresti – rețele extinse, dispersate geografic, implică un necesar mai mare de personal tehnic. Tipul de echipamente și tehnologii utilizate – sisteme moderne SCADA sau citire automată a contoarelor reduc nevoia de personal de teren. Gradul de centralizare vs. descentralizare a sistemului – în sistemele descentralizate e nevoie de mai mult personal. <p>3: Factori legați de structura rețelei și tipul conexiunilor</p> <ul style="list-style-type: none"> Numărul de conexiuni raportat la populație – densitatea conexiunilor influențează distribuția muncii. Tipul clienților – gestionarea consumatorilor casnici e diferită față de cea a instituțiilor sau industriei. Distribuția geografică a utilizatorilor – zonele rurale, dispersate, cer mai multă muncă de teren. <p>4: Factori economici și financiari</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea financiară a operatorului – companiile cu bugete reduse pot fi nevoite să mențină mai puțin personal, dar acest lucru nu înseamnă neapărat eficiență. • Investițiile în formarea profesională – angajați bine pregătiți pot acoperi mai multe funcții.
5: Factori juridici și normativi
<ul style="list-style-type: none"> • Reglementările privind personalul minim necesar – legislația sau cerințele contractuale pot impune un anumit număr de angajați. • Norme de siguranță și muncă – în anumite activități sunt necesare echipe minime pentru siguranță (ex. lucrări în spații închise sau la înălțime).
6: Factori de tranziție și context
<ul style="list-style-type: none"> • Fuzionarea sau restructurarea operatorilor – procesele de reorganizare pot afecta temporar eficiența personalului. • Implementarea de proiecte investiționale – necesită temporar mai mult personal tehnic sau administrativ. • Creșterea numărului de utilizatori – dacă nu se ajustează corespunzător resursa umană, indicatorul se modifică.

În anul 2024, Î.M. „Su-Canal” Comrat dispunea de un număr total de 77 angajați, în scădere față de 88 angajați înregistrați în 2020, ceea ce indică o tendință pozitivă de optimizare a resurselor umane.

În paralel, numărul total de conectări la serviciile de alimentare cu apă și canalizare a înregistrat o creștere constantă, ajungând la 10,3 mii conectări pentru apă și 3,9 mii conectări pentru canalizare.

Conform metodologiei „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), în anul de referință 2024, indicatorul de eficiență a personalului a fost de 5,4 angajați/1000 conexiuni atunci când sunt incluse apartamentele cu contracte directe, valoare care se încadrează în categoria „performanță bună” ($5 \leq x < 6$). Totuși, în cazul în care apartamentele sunt excluse din calcul, valoarea crește la 9,5 angajați/1000 conexiuni, ceea ce reflectă o încărcare mai ridicată cu personal raportat la infrastructura real gestionată.

Tabelul 38. Evoluția ICP nr. 16. Eficiența personalului Î.M. „Su-Canal” Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
	Numărul total de personal (angajați), inclusiv:	88	86	82	84	77
	☒ Personal administrativ	19	14	13	15	14
	☒ Personal producția de bază	61	64	61	43	40
	☒ Personal auxiliar	8	8	8	26	23
	Numărul conectărilor apă și canalizare cu apartamente (conectări), inclusiv:	d/n	d/n	12 774	13 880	14 205
	☒ apeduct	d/n	d/n	9 351	10 192	10 314
	☒ canalizare	d/n	3 376	3 423	3 688	3 891
	Numărul conectărilor apă și canalizare fără apartamente (conectări), inclusiv:	d/n	d/n	7 845	7 932	8 108
	☒ apeduct	d/n	d/n	6 614	6 848	6 809
	☒ canalizare	d/n	d/n	1 231	1 084	1 299
16	Eficiența personalului, (angajați/1000conectări), inclusiv pe categorii:					
	☒ cu apartamente	d/n	d/n	6,4	6	5,4
	☒ fără apartamente	d/n	d/n	10,5	10,6	9,5

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Această diferență se explică prin mai multe aspecte structurale și operaționale. Î.M. „Su-Canal” Comrat este un operator local, care își desfășoară activitatea exclusiv pe teritoriul municipiului Comrat, fără extindere în alte localități, ceea ce limitează posibilitatea realizării

economiilor de scară. Rețelele de canalizare din municipiu sunt slab dezvoltate, ceea ce influențează structura de muncă a personalului.

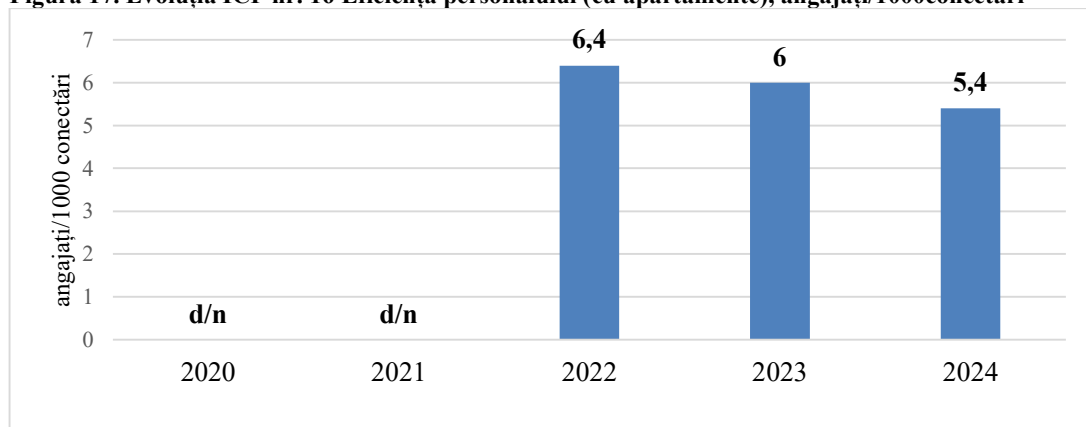
De asemenea, operatorul nu administrează stații de tratare a apei și nici stații de epurare a apelor uzate, activități care, în alte cazuri, ar necesita personal tehnic suplimentar.

În același timp, procesele de producere nu sunt automatizate, iar lipsa unui sistem SCADA obligă la intervenții manuale și la un număr mai mare de operațiuni de teren, ceea ce poate influența indicatorul în sensul creșterii acestuia.

Dinamica eficienței personalului în perioada 2020–2024 este pozitivă, numărul de angajați scăzând constant, iar numărul de conexiuni crescând, ceea ce a condus la îmbunătățirea productivității.

În ultimii trei ani, indicatorul a evoluat de la 6,4 angajați/1000 conexiuni în 2022, la 6,0 în 2023 și 5,4 în 2024, menținându-se în zona de „performanță bună” conform UoF. Totuși, dacă se aplică calculul fără includerea apartamentelor cu contracte directe (care, de fapt, nu sunt racorduri fizice independente), valoarea de 9,5 angajați/1000 conexiuni indică un potențial de optimizare semnificativă.

Figura 17. Evoluția ICP nr. 16 Eficiența personalului (cu apartamente), angajați/1000conectări

Sursa: Calculat de către consultant în baza datelor Î.M. "Su-Canal" Comrat

Pentru îmbunătățirea suplimentară a acestui indicator și apropierea de nivelurile considerate „rezultate remarcabile la nivel mondial” (≤ 3 angajați/1000 conexiuni), ar fi necesară implementarea unui set coerent de măsuri: creșterea continuă a numărului de conectări la rețelele de alimentare cu apă și canalizare, automatizarea proceselor de dirijare și monitorizare prin implementarea unui sistem SCADA, introducerea de programe informatizate de evidență și calcul, înlocuirea echipamentelor vechi cu tehnologii moderne, precum și mecanizarea proceselor de muncă. Aceste acțiuni ar putea reduce necesarul de resurse umane pentru activități repetitive, ar spori productivitatea și ar contribui la scăderea costurilor operaționale pe termen mediu și lung.

3.17. ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor

Rata de colectare a veniturilor reprezintă procentul din valoarea totală a facturilor emise de operator ce a fost încasat efectiv în perioada de referință. Este un indicator esențial al eficienței financiare și capacității de a asigura fluxul de numerar necesar pentru funcționare și investiții.

Tabelul 39. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 17

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
17	Rata de colectare a veniturilor (%)	Procentul din suma veniturilor total facturate care sunt efectiv încasate.	$\frac{S.v.î.}{S.v.f.} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>S.v.î.</i> - Suma veniturilor încasate, în anul de referință, MDL <i>S.v.f.</i> – Suma veniturilor facturate în același an de referință, MDL</p>

Nivelurile de referință și pragurile critice ale acestui indicator sunt prezentate în anexa C din UoF.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
17	Rata de colectare a veniturilor (%)	x<60	60≤x<70	70≤x<90	90≤x<95	x≥95

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 40. Factorii de influență a ICP 17. Rata de colectare a veniturilor

<p>1. Factori economici și financiari</p> <ul style="list-style-type: none"> Capacitatea de plată a consumatorilor - în zone cu nivel de trai scăzut, gradul de colectare este mai mic. Politica de tarifyare - tarifyele percepute față de venitul disponibil al populației influențează disponibilitatea de plată. Disponibilitatea mecanismelor de sprijin (subvenții, ajutoare sociale) - susțin plata facturilor pentru consumatorii vulnerabili. <p>2. Factori administrativi și de facturare</p> <ul style="list-style-type: none"> Regularitatea și corectitudinea facturării - facturi emise cu erori sau cu întârzieri afectează colectarea. Modul de transmitere a facturilor - livrarea electronică, prin poștă sau personal poate influența încasările. Disponibilitatea diverselor metode de plată - acces la plăți online, terminale, oficii poștale etc. <p>3. Factori organizaționali și de management</p> <ul style="list-style-type: none"> Eficiența procesului de urmărire a plăților - operatorii care aplică rapid penalități sau notificări recuperează mai eficient creanțele. Existența unui sistem informatic integrat de gestiune a clienților - permite urmărirea și automatizarea colectării. Calitatea relației cu clientul - comunicarea clară și rapidă cu utilizatorii sporește încrederea și plata la timp. <p>4. Factori juridici și contractuali</p> <ul style="list-style-type: none"> Existența unor contracte clare cu consumatorii - contracte incomplete sau lipsa acestora complică procesul de colectare. Cadru legal privind recuperarea datoriilor - dacă legislația este greoaie sau aplicabilitatea ei este slabă, colectarea scade. Posibilitatea de a sista serviciul în caz de neplată – acolo unde serviciile nu pot fi sistate (ex. blocuri întregi), colectarea este mai dificilă. <p>5. Factori legați de tipul consumatorilor</p> <ul style="list-style-type: none"> Procentul de consumatori casnici vs. instituții publice vs. agenți economici – fiecare categorie are comportamente diferite de plată. Pondere locuințelor colective fără contorizare individuală – în aceste cazuri, conflictele între vecini sau asociații pot duce la neplată. <p>6. Factori conjuncturali</p> <ul style="list-style-type: none"> Crize economice sau pandemii - scăderea veniturilor gospodăriilor afectează imediat rata de colectare.
--

- Schimbări politice sau administrative locale - pot bloca sau amâna executarea creanțelor, mai ales în cazul instituțiilor publice.
- Perioade de tranziție (ex. schimbarea sistemului de facturare) - pot cauza întârzieri temporare în încasare.

În perioada 2020–2024, Î.M. „Su-Canal” Comrat a înregistrat constant o rată de colectare a veniturilor peste 100%, ceea ce indică nu doar recuperarea integrală a facturilor curente, ci și încasarea unor creanțe restante din anii precedenți.

Tabelul 41. Evoluția ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor

Nr.	Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
		Suma veniturilor facturate (mii MDL)	16.886,8	16.229,7	16.650,1	16.867,6	19.216,9
		Suma veniturilor încasate (mii MDL)	17.506,7	17.302,8	18.277,3	17.793,9	19.416,2
9.1.	17	Rata de colectare a veniturilor (%)	103,7%	106,6%	109,8%	105,5%	101,0%

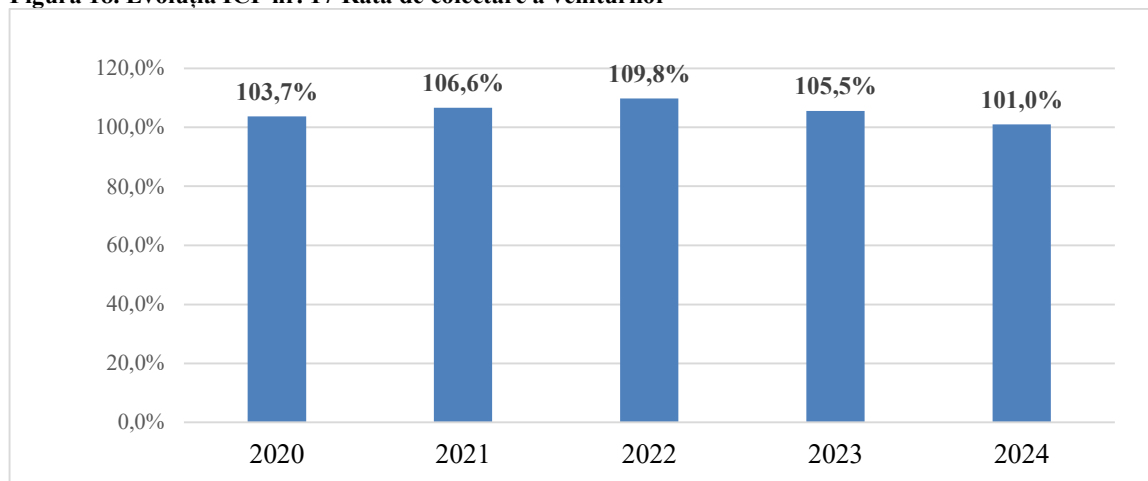
Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator

În 2020, rata de colectare a fost de 103,7%, reflectând o recuperare semnificativă a datoriilor vechi; în 2021 a crescut la 106,6%, iar în 2022 a atins 109,8%. În 2023, indicatorul a fost de 105,5%, iar în 2024 a înregistrat 101,0%, menținându-se peste pragul de excelență stabilit de metodologia „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024).

Conform acestei metodologii, valoarea de 101,0% pentru 2024 plasează operatorul în categoria „rezultate remarcabile” ($x \geq 95\%$). Această performanță evidențiază un mecanism funcțional de facturare și colectare, o capacitate bună de urmărire a plăților și o disciplină financiară generală a consumatorilor, asigurând un flux de numerar stabil și reducând riscul acumulării de arierate.

Totuși, această performanță nu reflectă în totalitate o reziliență structurală ridicată, întrucât operatorul nu deține o evidență detaliată privind ponderea încasărilor provenite din facturile curente față de cele din recuperarea creanțelor restante sau plățile în avans, ceea ce limitează capacitatea de a evalua sustenabilitatea pe termen lung a acestui nivel de colectare. Astfel, deși nivelul atins este remarcabil, menținerea lui necesită consolidarea mecanismelor de gestiune financiară și o monitorizare mai precisă a structurii veniturilor încasate.

Figura 18. Evoluția ICP nr. 17 Rata de colectare a veniturilor

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator

3.18. ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciilor AAC

Indicatorul gradul de acoperire a costurilor operaționale exprimă procentul din cheltuielile operaționale acoperit prin veniturile operaționale ale operatorului AAC. Este un indicator central al sustenabilității financiare la nivel de funcționare curentă.

Tabelul 42. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 18

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale (%)	Procentul din cheltuielile operaționale totale ale operatorului de servicii de alimentare cu apă și canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.}{C.o.t.} \times 100$ <i>Unde:</i> V.o.t. - Suma veniturilor operaționale din vânzări, în anul de referință, MDL C.o.t. – Suma cheltuielilor operaționale totale suportate pentru prestarea serviciilor în același an de referință, MDL
18a	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de alimentare cu apă (%)	Procentul din cheltuielile operaționale ale serviciului de alimentare cu apă ale operatorului care este acoperit prin veniturile proprii operaționale din serviciul de alimentare cu apă (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.a.}{C.o.t.a.} \times 100$ <i>Unde:</i> V.o.t.a. - Suma veniturilor operaționale din vânzări -serviciul alimentare cu apă, în anul de referință, MDL C.o.t.a. – Suma cheltuielilor operaționale-serviciul alimentare cu apă, în același an de referință, MDL
18b	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de canalizare (%)	Procentul din cheltuielile operaționale ale serviciului de canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale din prestarea serviciului de canalizare (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.c.}{C.o.t.c.} \times 100$ <i>Unde:</i> V.o.t.c. - Suma veniturilor operaționale din vânzări -serviciul canalizare, în anul de referință, MDL C.o.t.c. – Suma cheltuielilor operaționale -serviciul canalizare, în același an de referință, MDL
18c	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, fără amortizarea(%)	Procentul din cheltuielile operaționale totale, fără amortizarea mijloacelor fixe, ale operatorului de servicii de alimentare cu apă și canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.}{C.o.t.fa.} \times 100$ <i>Unde:</i> V.o.t. - Suma veniturilor operaționale din vânzări, în anul de referință, MDL C.o.t.fa. – Suma cheltuielilor operaționale totale suportate pentru prestarea serviciilor în același an de referință, fără amortizare, MDL

Gradul de acoperire a costurilor operaționale este calculat separat pentru fiecare serviciu în parte, ținând cont de un aspect esențial: pe lângă costurile și cheltuielile directe de producție (materiale, electricitate, salarii, impozite, servicii ale terților, amortizarea mijloacelor fixe și alte cheltuieli directe), acestea includ și cheltuielile administrative și de distribuire care sunt repartizate în costurile operaționale ale fiecărui serviciu proporțional cu veniturile generate de fiecare în parte.

În anexa C din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale (%)	$x < 60$	$60 \leq x < 80$	$80 \leq x < 90$	$90 \leq x < 100$	$x \geq 100$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială.

Tabelul 43. Factorii de influență a ICP 18. Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale

<p>1. Factori legați de venituri</p> <ul style="list-style-type: none"> Rata de colectare a veniturilor - dacă operatorul nu reușește să încaseze facturile emise, veniturile efective scad. Nivelul tarifelor practicate - tarife prea mici duc la venituri insuficiente pentru a acoperi costurile reale. Nivelul de consum al utilizatorilor - consumul scăzut (ex: din motive de economisire sau pierderi de clienți) înseamnă venituri mai mici. Structura consumatorilor - consumatorii industriali și instituționali aduc de obicei venituri mai mari față de cei casnici. <p>2. Factori legați de costuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Costurile cu energia electrică - costurile mari cu pomparea apei și epurarea apelor uzate pot afecta semnificativ bugetul. Costurile cu personalul - salariile mari sau numărul ridicat de angajați pot ridica cheltuielile. Cheltuielile de întreținere și reparații - rețele vechi și deteriorate necesită intervenții costisitoare. Pierderile de apă (nefacturată) - apa pierdută în rețea înseamnă costuri fără venituri aferente. Costurile chimicalelor și materialelor consumabile - în special pentru tratarea apei și epurare. Costuri de transport și logistică - influențate de dispersia geografică a rețelei. <p>3. Factori operaționali și de eficiență internă</p> <ul style="list-style-type: none"> Gradul de contorizare - contorizarea precisă permite facturarea corectă și reduce pierderile comerciale. Gradul de automatizare și digitalizare - SCADA, sisteme GIS, facturare automată reduc costurile operaționale. Organizarea internă a operatorului - structurile eficiente reduc costurile administrative și birocratice. <p>4. Factori de reglementare și politici publice</p> <ul style="list-style-type: none"> Reglementările privind tarifele - dacă autoritățile locale limitează tarifele, operatorul nu își poate acoperi costurile reale. Subvențiile sau compensațiile publice - sprijinul de la stat sau autoritățile locale poate compensa deficitul de venituri. Condiții contractuale (ex: contracte de delegare) - unele condiții impun acoperirea completă a costurilor prin tarif, altele nu. <p>5. Factori externi și conjuncturali</p> <ul style="list-style-type: none"> Inflația și creșterea prețurilor la utilități și combustibili - duc la majorarea costurilor operaționale. Schimbările climatice - pot impune costuri suplimentare pentru tratarea apei sau gestionarea secetei. Evenimente neprevăzute (ex: pandemii, calamități) - pot reduce încasările sau crește costurile (ex: dezinfectanți, siguranță).
--

În perioada anilor 2020–2024, gradul de acoperire a costurilor operaționale la Î.M. „SU-Canal Comrat”, cumulat pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare, a înregistrat fluctuații semnificative, cu o ușoară tendință de îmbunătățire în ultimii ani.

Dacă în anul 2020 veniturile operaționale acopereau doar 83,7% din costuri, iar în 2022 acest grad a scăzut chiar până la 72,3%, în 2024 se remarcă o recuperare până la un nivel de 86,3%.

Această evoluție reflectă o ajustare progresivă a veniturilor în raport cu costurile, însă fără a atinge pragul de sustenabilitate financiară, care presupune o acoperire integrală, de minim 100%.

Tabelul 44. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciilor AAC

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
Total pe serviciile de alimentare cu apă și canalizare						
	Venituri operaționale totale, (mii MDL)	16.886,8	16.229,7	16.650,1	16.867,6	19.216,9
	Cheltuieli operaționale totale, inclusiv amortizarea mijloacelor fixe (mii MDL)	20.174,6	19.213,7	23.028,5	22.181,3	22.267,1
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, inclusiv amortizarea (%)	83,7%	84,5%	72,3%	76,0%	86,3%
Serviciul de alimentare cu apă						
	Venituri operaționale– alimentare cu apă (mii MDL)	10.536,7	10.572,5	11.242,2	11.976,7	13.848,1
	Cheltuieli operaționale– alimentare cu apă, inclusiv amortizarea mijloacelor fixe (mii MDL)	14.524,2	14.454,7	17.351,4	17.031,9	16.283,5
18.a	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de alimentare cu apă (%)	72,5%	73,1%	64,8%	70,3%	85,0%
Serviciul de canalizare						
	Venituri operaționale – canalizare (mii MDL)	5.103,4	5.450,3	5.215,2	4.389,7	4.938,0
	Cheltuieli operaționale -canalizare, inclusiv amortizarea mijloacelor fixe (mii MDL)	5.267,6	4.702,3	5.627,2	5.037,7	5.895,1
18.b	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de canalizare (%)	96,9%	115,9%	92,7%	87,1%	83,8%

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator

Analizând separat cele două servicii, se constată că alimentarea cu apă a înregistrat o performanță mai slabă în comparație cu serviciul de canalizare.

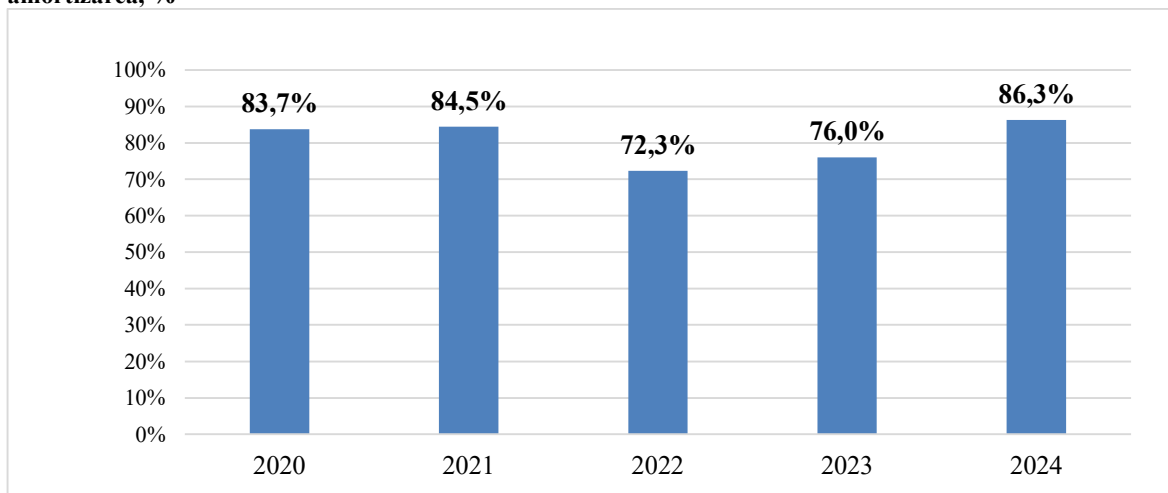
În toată perioada analizată, gradul de acoperire pentru serviciul de alimentare cu apă a rămas subunitar, pornind de la 72,5% în 2020 și crescând până la 85,0% în 2024.

Deși se observă o tendință pozitivă, nivelul actual nu este suficient pentru a susține pe termen lung funcționarea acestui serviciu fără riscuri financiare.

Este important de menționat că pentru serviciul de alimentare cu apă, întreprinderea realizează majoritatea activităților necesare și, respectiv, suportă și cheltuieli aferente pentru întreținerea sistemelor (spălarea și dezinfectarea rețelelor și rezervoarelor, reparații curente, mentenanța agregatelor de pompare a apei și de canalizare) în limitele resurselor din bugetul disponibil, la nivelul cerințelor normative, în corespundere cu Regulamentul privind exploatarea tehnică a sistemelor și instalațiilor publice de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și Mediului RM nr. 159/331 din 02 iulie 2018.

Pe de altă parte, serviciul de canalizare a prezentat rezultate mai bune în prima parte a perioadei, cu un grad de acoperire de 96,9% în 2020 și chiar 115,9% în 2021. Această performanță s-a diminuat ulterior, atingând 83,8% în 2024.

Figura 19. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, inclusiv amortizarea, %

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator

Scăderea treptată a acoperirii poate fi explicată prin majorarea cheltuielilor aferente acestui serviciu într-un ritm mai rapid decât creșterea veniturilor.

Totodată, trebuie subliniat faptul că operatorul nu suportă toate costurile necesare pentru mentenanța preventivă și curentă a sistemului de canalizare, deoarece o parte considerabilă a acestor lucrări nu sunt efectuate efectiv (în special din lipsa tehnicii specializate), ceea ce distorsionează imaginea reală a necesarului de cheltuieli operaționale pentru acest serviciu.

Această situație evidențiază faptul că nu toate costurile operaționale sunt acceptate și incluse în tariful aprobat de către ANRE, în special amortizarea mijloacelor fixe sub forma de redevență, care deține o pondere importantă în structura costurilor operaționale, în medie circa 16% în fiecare an analizat.

În 2023, operatorul a depus către ANRE solicitarea de examinare și avizare a tarifelor, în urma căreia ANRE a admis în tarife doar 3% din totalul solicitat de către operator pentru cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și a immobilizărilor necorporale.

Totodată, o parte din cheltuielile pentru energie electrică, și anume cele aferente apei nefacturate, de asemenea nu sunt acceptate și incluse în tariful aprobat de către ANRE. În ceea ce privește redevența, aceasta nu a fost solicitată de către operator și, respectiv, nu a fost aprobată.

Amortizarea, nefiind asociată unui flux financiar efectiv, nu este resimțită de către întreprindere în activitatea sa operațională, însă excluderea acesteia din costurile de producție conduce la subevaluarea cheltuielilor reale și la nerecuperarea capitalului investit în mijloace fixe. Indicatorul calculat pentru anul 2024 (inclusiv amortizarea) se încadrează, conform „Utility of the Future” 2024 (Banca Mondială), în categoria „Bine” (80–<90%), ceea ce indică o capacitate parțială de acoperire a costurilor reale din veniturile operaționale proprii, dar sub pragul de sustenabilitate financiară de 100%.

Pe servicii, alimentarea cu apă, cu 85,0%, și canalizarea, cu 83,8%, se situează de asemenea în categoria „Bine”, confirmând o performanță relativ stabilă, dar insuficientă pentru a asigura pe termen lung funcționarea fără deficit financiar. În schimb, calculul fără amortizare (105,5%) plasează operatorul în categoria „Rezultate remarcabile la nivel mondial” ($\geq 100\%$), ceea ce

reflectă o bună acoperire a costurilor curente, însă maschează sub-acoperirea capitalului investit în infrastructură.

Tabelul 45. Evoluția ICP nr. 18 Gradul de acoperire a costurilor operaționale (fără amortizarea mijloacelor fixe)

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
Total pe serviciile de alimentare cu apă și canalizare						
	Venituri operaționale totale, (mii MDL)	16.886,8	16.229,7	16.650,1	16.867,6	19.216,9
	Cheltuieli operaționale totale, fără amortizarea mijloacelor fixe (mii MDL)	16.479,9	15.746,2	19.287,1	18.145,7	18.215,3
18c	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, fără amortizarea(%)	102,5%	103,1%	86,3%	93,0%	105,5%

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator

În ansamblu, situația financiară a Î.M. „SU-Canal Comrat” reflectă eforturi susținute de echilibrare a raportului dintre venituri și cheltuieli, cu o tendință generală de recuperare a performanței după un minim înregistrat în 2022, determinat în principal de criza energetică provocată de războiul din Ucraina.

Deși serviciile prestate nu acoperă încă integral costurile operaționale reale, actualizarea anuală a tarifelor, inclusiv reflectarea redevenței (amortizării mijloacelor fixe) în structura acestora, precum și reducerea volumului apei nefacturate, ar putea crea premisele necesare pentru apropierea treptată de echilibrul financiar.

3.19. ICP nr. 19 Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar

Indicatorul Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar reprezintă un indicator necesar în analiza conformității cu cerințele de protecție a mediului. Valoarea acestuia trebuie să tindă spre 0.

Tabelul 46. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 19

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
19	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar (mii m ³ /an)	Volumul anual al apelor uzate deversate în emisar fără a fi epurate <i>Raportat de către operator către BNS</i>	–

În municipiul Comrat, situația aferentă ICP nr. 19 evidențiază o problemă structurală critică, generată de lipsa unei stații de epurare funcționale (SEAU).

De mai mulți ani, toate apele uzate colectate în sistemul centralizat sunt pompate, prin două colectoare de presiune de circa 3,7 km, de la Stația Principală de Pompare a Apelor Uzate (SPAU) către SEAU Comrat, însă instalațiile acestora sunt complet uzate și nefuncționale.

În consecință, întregul volum de ape uzate preluate în sistem – 324,8 mii m³ în 2024 – este deversat direct, fără epurare mecanică sau biologică, în râul Ialpug, ceea ce corespunde unui procent de 100% ape netratate pe întreaga perioadă analizată (2020–2024).

Operatorul Î.M. „Su-Canal” Comrat gestionează un sistem centralizat de canalizare cu o lungime a rețelelor stradale de 43,7 km, patru SPAU-uri și o SEAU nefuncțională. Sistemul este separat doar pentru apele uzate menajere și acoperă exclusiv partea centrală a municipiului, în special blocuri multietajate și instituții publice.

Restul localității, incluzând majoritatea gospodăriilor individuale, nu este racordat la rețea, utilizând bazine de vidanjarie, haznale sau rezervoare neetanșe, ceea ce favorizează infiltrarea apelor reziduale în sol.

Datele statistice arată că doar 21% din apa potabilă livrată se regăsește în sistemul public de canalizare, iar diferența de 79% este gestionată prin sisteme individuale de colectare necontrolată.

Tabelul 47. Evoluția ICP nr. 19. Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
6a	Volumul apelor uzate epurate mecanic, %	0	0	0	0	0
6b	Volumul apelor uzate epurate biologic, %	0	0	0	0	0
19	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, mii m ³	255,9	267,1	263,6	279,4	324,8
20	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, %	100	100	100	100	100

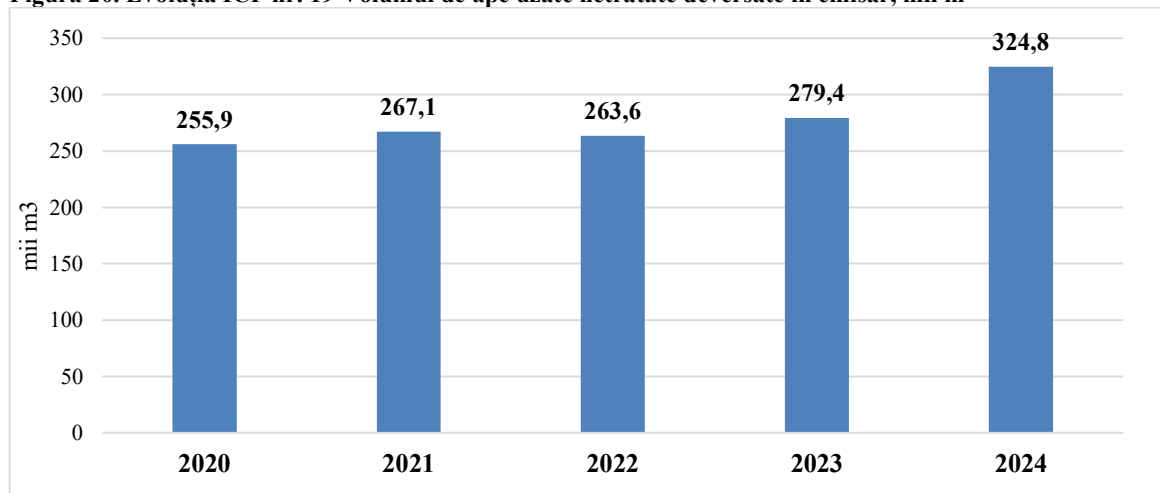
Sursa: Cercetarea statistică anuală nr. 1 Funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare

În ultimii cinci ani, volumul total al apelor uzate netratate deversate în emisar a crescut cu 27%, tendință explicată printr-o ușoară creștere a numărului de racorduri la canalizare și printr-un consum specific de apă ușor mai ridicat în prezent. Deși în municipiu s-au realizat investiții recente – construcția a 15 km de rețele noi și a unei SPAU suplimentare – acestea nu au fost încă transmise în gestiunea operatorului, motiv pentru care nu influențează indicatorii actuali.

Conform cadrului metodologic „Utility of the Future” (Banca Mondială, 2024), valoarea optimă a ICP 19 trebuie să tindă spre 0 mii m³/an, corespunzând absenței totale a apelor uzate netratate evacuate în mediul natural. În cazul Comrat, valoarea din 2024 (324,8 mii m³/an, adică 100% din volumul colectat) plasează operatorul în categoria de performanță „elementar”, indicând un nivel de conformitate extrem de scăzut și un risc major pentru mediul acvatic și sănătatea publică.

Figura 20. Evoluția ICP nr. 19 Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, mii m³

Sursa: Cercetarea statistică anuală nr. 1 Funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare

Situația actuală demonstrează că sistemul de canalizare și epurare din municipiu nu este rezilient și nu îndeplinește cerințele minime de protecție a mediului, necesitând intervenții urgente pentru renovarea și repunerea în funcțiune a stației de epurare, extinderea rețelelor și creșterea gradului de racordare a populației.

3.20. ICP nr. 20 Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar

Indicatorul Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar reprezintă un indicator necesar în analiza conformității cu cerințele de protecție a mediului.

Valoarea acestuia trebuie să tindă spre 0.

Tabelul 48. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 20

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
20	Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	Ponderea volumului anual al apelor uzate deversate în emisar fără a fi epurate din volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în anul de referință <i>Raportat de către operator către BNS</i>	$\frac{V.n.}{V.total} \times 100$ <p>Unde: <i>V.n.</i> - Volumul apelor uzate netratate deversate în emisar în anul de referință, m³ <i>V.total</i> – Volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în același an de referință, m³</p>

În anexa B din UoF sunt prezentate valorile de referire pentru acest indicator.

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile la nivel mondial (5)
20	Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	$x \geq 70$	$70 < x \leq 50$	$50 < x \leq 25$	$25 < x \leq 10$	$10 < x \leq 0$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială, Anexa B

În perioada 2020–2024, municipiul Comrat a înregistrat o situație constant critică privind gestionarea apelor uzate, cu un volum de 100% ape netratate deversate în emisar în fiecare an analizat.

În 2020 au fost deversate 255,9 mii m³ ape uzate netratate, volum care a crescut progresiv, atingând 324,8 mii m³ în 2024, ceea ce reprezintă o creștere de 27%.

Tabelul 49. Evoluția ICP nr. 20. Ponderea volumului de ape uzate netratate deversate în emisar în mun. Comrat

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
6a	Volumul apelor uzate epurate mecanic, %	0	0	0	0	0
6b	Volumul apelor uzate epurate biologic, %	0	0	0	0	0
19	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, mii m ³	255,9	267,1	263,6	279,4	324,8
20	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar, %	100	100	100	100	100

Sursa: Cercetarea statistică anuală nr. 1 Funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare

Creșterea se explică printr-o ușoară extindere a numărului de racorduri la canalizare și un consum specific de apă mai ridicat, fără îmbunătățiri ale capacității de epurare.

SEAU Comrat este complet nefuncțională, cu instalații uzate, ceea ce determină deversarea directă a apelor uzate în râul Ialpug după pomparea acestora de la SPAU principală prin cele două colectoare sub presiune existente.

Sistemul de canalizare este limitat la zona centrală a municipiului, în special blocurile multietajate și instituțiile publice, în timp ce 79% din apa livrată populației este gestionată prin bazine de vidanjarie, haznale sau rezervoare neetanșe, cu infiltrații în sol, generând poluare difuză.

Investițiile recente – 15 km de rețele de canalizare și o SPAU nouă – nu sunt încă preluate în gestiunea operatorului, nefiind reflectate în performanța raportată.

Conform grilei de performanță UoF, valoarea de 100% pentru 2024 plasează operatorul în categoria „elementar”, indicând absența completă a tratării apelor uzate și un impact negativ major asupra mediului și sănătății publice.

3.21. ICP nr. 21, 22 și 23 Numărul sancțiunilor aplicate operatorului de către Agenția de Mediu sau alte autorități publice

Indicatorul ”Numărul sancțiunilor aplicate operatorului de către Agenția de Mediu” reprezintă un indicator necesar în analiza conformității cu cerințele de protecție a mediului. Valoarea acestuia trebuie să tindă spre 0.

Tabelul 50. Definiția și formula de calcul pentru ICP nr. 20, 22 și 23

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
21	Numărul sancțiunilor aplicate operatorului AAC de către Agenția de Mediu sau alte autorități publice (număr/an)	Măsoară numărul total de sancțiuni administrative sau contravenționale impuse unui operator AAC de către Agenția de Mediu și/sau alte autorități publice relevante într-un interval de un an calendaristic.	–
22	Valoarea totală a sancțiunilor (MDL/an)	Reflectă suma totală (în lei moldovenești) a sancțiunilor (amenzi, penalități, despăgubiri etc.) aplicate, într-un an, unui operator AAC de către Agenția de Mediu și/sau alte autorități publice.	–
23	Valoarea sancțiunilor raportată la venitul anual total al operatorului (%)	Ponderea valorii sancțiunilor financiare (amenzi, penalități etc.) suportate de un operator AAC într-un an, raportată la veniturile totale anuale ale acestuia. El reflectă impactul financiar al neconformităților asupra bugetului operatorului și este relevant pentru evaluarea riscurilor legate de respectarea reglementărilor legale și de mediu.	$\frac{V. t. s.}{V. o. t.} \times 100$ <i>Unde:</i> V.t.s. - Valoarea totală a sancțiunilor, MDL V.o.t. - Veniturile operaționale din vânzări totale, MDL

În perioada 2020–2024, Î.M. „SU-Canal Comrat” nu a înregistrat niciun caz de sancțiune aplicată de Agenția de Mediu sau de alte autorități publice relevante.

Numărul sancțiunilor (ICP nr. 21) a fost constant 0 în fiecare an, valoarea totală a acestora (ICP nr. 22) a rămas 0 MDL, iar ponderea lor în veniturile anuale totale ale operatorului (ICP nr. 23) a fost, de asemenea, 0%. Din punct de vedere strict numeric, acești indicatori se plasează la un nivel aparent optim, corespunzător categoriei de „rezultate remarcabile” conform clasificării „Utility of the Future” (UoF), ceea ce, teoretic, indică o conformitate deplină cu cerințele de mediu și lipsa impactului financiar din sancțiuni.

Cu toate acestea, interpretarea acestor valori trebuie făcută cu prudență, deoarece realitatea tehnică și operațională contrazice imaginea pozitivă prezentată de date.

În municipiul Comrat nu există o stație de epurare a apelor uzate (SEAU) funcțională, iar toate apele uzate colectate sunt pompate către SEAU nefuncțională și deversate netratate, în proporție de 100%, în râul Ialpug.

În anul 2024, volumul total al apelor uzate netratate deversate a fost de 324,8 mii m³, ceea ce reprezintă o încălcare gravă a principiilor de protecție a resurselor acvatice și a standardelor de mediu.

Tabelul 51. Evoluția ICP nr. 21, 22 și 23 Numărul de sancțiuni și valoarea acestora aplicate Î.M. „SU-Canal Comrat”

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță / An	2020	2021	2022	2023	2024
21	Numărul sancțiunilor aplicate operatorului de către Agenția de Mediu sau alte autorități publice (număr pe an)	0	0	0	0	0
22	Valoarea totală a sancțiunilor (MDL/an)	0	0	0	0	0
23	Valoarea sancțiunilor raportată la venitul anual total al operatorului AAC (%)	0	0	0	0	0

Sursa: Elaborat de consultant în baza datelor prezentate de operator pentru anii 2020-2024

Mai mult, diferența dintre volumul de apă facturat (700,8 mii m³) și volumul apelor uzate colectate în sistemul centralizat indică faptul că aproximativ 376 mii m³ de ape uzate sunt eliminate anual prin haznale și rezervoare neetanșe, favorizând infiltrarea în sol și constituind o sursă difuză de poluare, cu impact negativ asupra calității apelor subterane și mediului înconjurător.

Astfel, menținerea la zero a acestor indicatori nu reflectă o reziliență sau o sustenabilitate reală în domeniul conformității de mediu, ci mai degrabă o lipsă a aplicării sancțiunilor sau a mecanismelor eficiente de monitorizare din partea autorităților competente.

Din acest motiv, performanța formal pozitivă a ICP 21, 22 și 23 nu poate fi considerată un indicator autentic al conformității tehnice și de mediu a operatorului, ci mai degrabă o manifestare a unor lacune instituționale și de reglementare.

ANEXA 1: INDICATORI CHEIE DE PERFORMANȚĂ

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
1	Numărul populației din zona de deservire (locuitori)	Numărul populației cu reședință obișnuită la 31 decembrie a anului de gestiune în localitatea / localitățile unde operatorul prestează servicii de alimentare cu apă și/sau canalizare (din aria de operare), conform datelor BNS	–
2	Numărul gospodăriilor casnice din zona de deservire (gospodării)	Numărul total de gospodării (apartamente și case individuale) la 31 decembrie a anului de gestiune, în localitățile din aria de operare a operatorului AAC, conform datelor BNS	–
3a	Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă (locuitori)	Populația deservită cu servicii centralizate de alimentare cu apă în localitatea / localitățile din zona de deservire a operatorului.	$\frac{N.p. \times Gasaa}{100}$ <p><i>Unde:</i> <i>N.p.</i>-Numărul populației din zona de deservire (1.1.), locuitori <i>Gasaa</i>- Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (2.4.), %</p>
	Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă (gospodării)	Numărul de gospodării la 31 decembrie a anului de gestiune care beneficiază de servicii publice de alimentare cu apă în baza contractelor directe cu: <ul style="list-style-type: none"> • Proprietarii/chiriașii de apartamente și • Proprietarii caselor individuale <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă	Număr de consumatori la 31 decembrie a anului de gestiune: instituții publice, agenți economici, etc., ce nu se referă la consumul serviciilor în scopuri casnice, dar se referă la activitatea de întreprinzător sau de cea profesională. <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (% gospodării)	Procentul gospodăriilor existente care sunt conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă.	$\frac{N.c.a.}{N.g.} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.c.a.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de alimentare cu apă (2.2.), gospodării</p>

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
			<i>N.g.</i> - Numărul gospodăriilor casnice în zona de deservire a operatorului (1.2.), gospodării
	Numărul locurilor de consum -apă, (număr)	Numărul locurilor de consum dotate cu contoare de apă și fără contoare de apă, raportate anual de către operator <i>Acest indicator diferă de numărul de consumatori (2.2 și 2.3) pentru că un consumător poate avea mai multe locuri de consum</i>	–
12	Nivelul de contorizare (%)	Procentul locurilor de consum dotate cu contoare de apă	$\frac{N.l.c.c.}{N.l.c.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>N.l.c.c.</i> - Numărul locurilor de consum dotate cu contoare în anul de referință (2.5.), număr <i>N.l.c.total</i> - Numărul total de locuri de consum în același an de referință (2.5. cu contoare +2.5. fără contoare), număr
3b	Numărul populației deservite cu servicii publice de canalizare (locuitori)	Populația deservită cu servicii publice centralizate de canalizare în localitatea / localitățile din zona de deservire a operatorului.	$\frac{N.p. \times G.asc}{100}$ <i>Unde:</i> <i>N.p.</i> -Numărul populației din zona de deservire (1.1.), locuitori <i>G.a.s.c.</i> - Gradul de acoperire cu servicii de canalizare (3.4. sau 3.5), %
	Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (gospodării)	Numărul de consumatori care beneficiază de servicii de canalizare în baza contractelor directe cu: <ul style="list-style-type: none"> • Proprietarii/chiriașii de apartamente și • Proprietarii caselor individuale <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de canalizare	Număr de consumatori: instituții publice, agenți economici, etc., ce nu se referă la consumul serviciilor în scopuri casnice, dar se referă la activitatea de întreprinzător sau de cea profesională. <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	Procentul gospodăriilor care sunt conectate la rețeaua publică de canalizare din totalul gospodăriilor existente în	$\frac{N.c.c.}{N.g.c.} \times 100$ <i>Unde:</i>

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
		localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare	<p><i>N.c.c.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (3.2.), gospodării</p> <p><i>N.g.c.</i> - Numărul gospodăriilor casnice în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (1.2.), gospodării</p>
5b	Gradul de acoperire cu servicii din aria de gestiune a serviciilor de alimentare cu apă (%)	Procentul gospodăriilor existente în toate localitățile din zona de deservire, care sunt conectate la rețeaua publică de canalizare	$\frac{N.c.c.}{N.g.} \times 100$ <p><i>Unde:</i> <i>N.c.c.</i> - Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (3.2.), gospodării</p> <p><i>N.g.</i> - Numărul gospodăriilor casnice în zona de deservire a operatorului (1.2.), gospodării</p>
7	Apă captată (mii m ³ /an)	Volumul anual total de apă captat din diferite surse în toate localitățile din zona de deservire. <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
8	Volum de apă vândută/facturat (mii m ³ /an)	Volumul anual de apă facturat diferitor grupe de consumatori, la care diferă tarifele și în conformitate cu cerințele BNS: <ul style="list-style-type: none"> • Consumatorilor casnici, • Instituțiilor bugetare, • Altor consumatori. <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
9a	Consum total mediu per capita (l/locuitor/zi)	Volumul total de apă vândut/facturat raportat la numărul total al populației conectate la sistemul de alimentare cu apă pentru o zi în anul de referință.	$\frac{V.f.total. \times 1000}{365 \times N.p.a.}$ <p><i>Unde:</i> <i>V.f.total.</i> - Volumul total de apă vândut/facturat în anul respectiv (4.2.), m³</p> <p><i>N.p.a.</i> - Numărul populației deservite cu servicii publice de alimentare cu apă în același an de referință (2.1.), locuitori</p>
9b	Consum casnic mediu per capita (l/locuitor/zi)	Volumul de apă vândut/facturat consumatorilor casnici raportat la numărul total al populației conectate la sistemul de alimentare cu apă pentru o zi în anul de referință	$\frac{V.f.p. \times 1000}{365 \times N.p.a.}$ <p><i>Unde:</i> <i>V.f.p.</i> - Volumul de apă vândut/facturat consumatorilor casnici în anul respectiv (4.2.), m³</p> <p><i>N.p.a.</i> - Numărul populației deservite cu servicii publice de</p>

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
			alimentare cu apă în același an de referință (2.1.), locuitori
	Volumul apelor uzate facturate și deversate în sistemul public de canalizare (mii m ³ /an)	Volumul serviciilor de canalizare vândute/facturate diferitor grupe de consumatori în anul de referință <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Parte a volumului de apă vândut/facturat și deversate în sistemul public de canalizare (%)	Procentul apei vândute/facturate, care ajunge în sistemul centralizat de canalizare în anul de referință.	$\frac{V.f.c.}{V.f.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.f.c.</i> - Volumul apelor uzate facturate și deversate în sistemul public de canalizare în anul de referință (5.1.), mii m ³ <i>V.f.total</i> – Volum de apă vândută/facturat în același an de referință (4.2.), mii m ³
6a	Volumul apelor uzate epurate mecanic (mii m ³ /an)	Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta mecanică în anul de referință <i>Raportat de către operator către BNS</i>	–
	Ponderea apelor uzate epurate mecanic din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	Ponderea volumului apelor uzate epurate la SEAU în treapta mecanică din volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în anul de referință. <i>Raportat de către operator către BNS</i>	$\frac{V.t.m.}{V.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.t.m.</i> - Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta mecanică în anul de referință, m ³ <i>V.total</i> – Volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în același an de referință, m ³
6b	Volumul apelor uzate epurate biologic (mii m ³ /an)	Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică în anul de referință <i>Raportat de către operator către BNS</i>	–
	Ponderea apelor uzate epurate biologic din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	Ponderea volumului apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică din volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în anul de referință. <i>Raportat de către operator către BNS</i>	$\frac{V.t.b.}{V.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.t.b.</i> - Volumul apelor uzate epurate la SEAU în treapta biologică în anul de referință, m ³ <i>V.total</i> – Volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în același an de referință, m ³
19	Volumul de ape uzate netratate deversate în emisar (mii m ³ /an)	Volumul anual al apelor uzate deversate în emisar fără a fi epurate <i>Raportat de către operator către BNS</i>	–

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
20	Pondere volumului de ape uzate netratate deversate în emisar din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	Pondere volumului anual al apelor uzate deversate în emisar fără a fi epurate din volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în anul de referință <i>Raportat de către operator către BNS</i>	$\frac{V.n.}{V.total} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.n.</i> - Volumul apelor uzate netratate deversate în emisar în anul de referință, m ³ <i>V.total</i> – Volumul total al apelor uzate deversate la SEAU în același an de referință, m ³
10	Continuitatea serviciului (h/zi)	Câte ore din 24 ore sunt asigurate serviciile de alimentare cu apă în zona de deservire a operatorului	–
	Lungimea rețelelor de alimentare cu apă (km)	Lungimea rețelelor de alimentare cu apă transmise oficial în gestiune operatorului <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Numărul întreruperilor neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă (număr/an)	Întrerupere temporară a furnizării apei, cauzată de avarii produse în sistemul public de alimentare cu apă în anul de referință <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Indicele Liniar de Reparații (ILR) (număr/km/an)	Numărul de reparații/avarieri raportat la 1 km de rețea de alimentare cu apă în anul de referință.	$\frac{N.f.}{L.r.a}$ <i>Unde:</i> <i>N.f.</i> - Numărul întreruperilor neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă (6.3.) în anul de referință, număr <i>L.r.a.</i> – Lungimea rețelelor de alimentare cu apă (6.2.) în același an de referință, km
	Lungimea totală a rețelelor de canalizare (km)	Lungimea rețelelor publice de canalizare transmise oficial în gestiune operatorului <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
	Numărul de blocaje la rețelele de canalizare (număr/an)	Număr de blocaje la rețelele de canalizare raportate de către operator în anul de referință <i>Informație raportată anual de către operator</i>	–
11	Numărul specific de blocaje în rețeaua de canalizare (număr/km/an)	Numărul de blocaje raportat la 1 km de rețea în anul de referință.	$\frac{N.b.}{L.r.c.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>N.b.</i> - Numărul de blocaje la rețelele de canalizare în anul de referință (6.6.), număr <i>L.r.c.</i> – Lungimea rețelelor publice de canalizare transmise oficial în gestiune operatorului în zona de deservire a

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
			operatorului în același an de referință (6.5.), km
13	Volumul apei nefacturate – (mii m ³ /an)	Diferența dintre volumul de apă captat de către operator din toate sursele și volumul de apă facturat în anul de referință	$V.c. - V.f.$ <p>Unde: <i>V.c.</i> - Volumul de apă captat de către operator din toate sursele în anul de referință (4.1.), mii m³ <i>V.f.</i> - Volumul de apă vândut/facturat în același an de referință(4.2.), mii m³</p>
	Apă nefacturată acceptată de către ANRE (mii m ³ /an)	<i>Volumul de apă nefacturat aprobat de către ANRE în conformitate cu Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație ANRE nr. 180/2016 și valabil până la 1 ianuarie 2024.</i>	–
14	Apă nefacturată – procentual (%)	Pondere volumului apei nefacturate în volumul total al apei captate	$\frac{V.n.r.w.}{V.c.} \times 100$ <p>Unde: <i>V.n.r.w.</i> - Volumul apei nefacturate în anul de referință (7.1), mii m³ <i>V.c.</i> – Volumul de apă captat de către operator din toate sursele în același an de referință (4.1.), mii m³</p>
	Apă nefacturată la 1 km de rețea (m ³ /km/zi)	Volumul de apă nefacturată raportat la lungimea totală a rețelelor de alimentare cu apă în mediu pe zi	$\frac{V.n.r.w. \times 1000}{365 \times L.r.a.}$ <p>Unde: <i>V.n.r.w.</i> - Volumul apei nefacturate în anul de referință (7.1), m³ <i>L.r.a.</i> – Lungimea rețelelor de alimentare cu apă (6.2.) în același an de referință, km</p>
15	Apă nefacturată pentru o conexiune (l/conexiune/h)	Volumul de apă nefacturată raportat la numărul de bransamente la rețeaua de alimentare cu apă timp de o oră	$\frac{V.n.r.w. \times 1000}{n \times N.l.c. total}$ <p>Unde: <i>V.n.r.w.</i> - Volumul apei nefacturate în anul de referință (7.1), m³ <i>N.l.c. total</i> - Numărul total de locuri de consum în același an de referință (2.5. cu contoare +2.5. fără contoare), număr</p>

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
			n – numărul orelor pe an în care se livrează serviciile de alimentare cu apă
	Numărul total de personal (angajați)	Numărul mediu de angajați cu normă întreagă la operator în anul de referință	–
	Numărul conectărilor apă și canalizare cu apartamente (conectări)	Este calculat ca: <i>Numărul locurilor de consum apă (2.5) + Numărul de consumatori casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (3.2) + Număr de consumatori non casnici ce beneficiază de servicii de canalizare (3.3)</i>	–
	Numărul conectărilor apă și canalizare fără apartamente (conectări)	Este calculat ca: <i>Numărul conectărilor apă și canalizare cu apartamente (8.2) din care se scad conectările la apartamente și se adaugă conectările la blocurile multietajate</i>	–
16a	Eficiența personalului, (angajați/1000conectări)	Numărul mediu anual de angajați echivalenți cu normă întreagă la 1000 de conexiuni de servicii cu apartamente	$\frac{N.p.}{(N.c. \div 1000)}$ <i>Unde:</i> <i>N.p.</i> - Numărul total de personal în anul de referință (8.1) <i>N.c.</i> - Numărul conectărilor apă și canalizare cu apartamente (8.2.) conectări
16b	Eficiența personalului, (angajați/1000conectări)	Numărul mediu anual de angajați echivalenți cu normă întreagă la 1000 de conexiuni de servicii fără apartamente.	$\frac{N.p.}{(N.c. \div 1000)}$ <i>Unde:</i> <i>N.p.</i> - Numărul total de personal în anul de referință (8.1) <i>N.c.</i> - Numărul conectărilor apă și canalizare fără apartamente (8.3.) conectări
17	Rata de colectare a veniturilor (%)	Procentul din suma veniturilor total facturate care sunt efectiv încasate.	$\frac{S.v.î.}{S.v.f.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>S.v.î.</i> - Suma veniturilor încasate, în anul de referință, MDL <i>S.v.f.</i> – Suma veniturilor facturate în același an de referință, MDL
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale (%)	Procentul din cheltuielile operaționale totale ale operatorului de servicii de alimentare cu apă și canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale (fără	$\frac{V.o.t.}{C.o.t.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.o.t.</i> - Suma veniturilor operaționale din vânzări, în anul de referință, MDL

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
		subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	<i>C.o.t.</i> – Suma cheltuielilor operaționale totale suportate pentru prestarea serviciilor în același an de referință, MDL
18a	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de alimentare cu apă (%)	Procentul din cheltuielile operaționale ale serviciului de alimentare cu apă ale operatorului care este acoperit prin veniturile proprii operaționale din serviciul de alimentare cu apă (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.a.}{C.o.t.a.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.o.t.a.</i> - Suma veniturilor operaționale din vânzări - serviciul alimentare cu apă , în anul de referință, MDL <i>C.o.t.a.</i> – Suma cheltuielilor operaționale-serviciul alimentare cu apă, în același an de referință, MDL
18b	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ale serviciului de canalizare (%)	Procentul din cheltuielile operaționale ale serviciului de canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale din prestarea serviciului de canalizare (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.c.}{C.o.t.c.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.o.t.c.</i> - Suma veniturilor operaționale din vânzări - serviciul canalizare, în anul de referință, MDL <i>C.o.t.c.</i> – Suma cheltuielilor operaționale -serviciul canalizare, în același an de referință, MDL
18c	Gradul de acoperire a costurilor operaționale ambele servicii, fără amortizarea(%)	Procentul din cheltuielile operaționale totale, fără amortizarea mijloacelor fixe, ale operatorului de servicii de alimentare cu apă și canalizare care este acoperit prin veniturile proprii operaționale (fără subvenții, granturi sau alte surse excepționale).	$\frac{V.o.t.}{C.o.t.fa.} \times 100$ <i>Unde:</i> <i>V.o.t.</i> - Suma veniturilor operaționale din vânzări, în anul de referință, MDL <i>C.o.t.fa.</i> – Suma cheltuielilor operaționale totale suportate pentru prestarea serviciilor în același an de referință, fără amortizare, MDL
21	Numărul sancțiunilor aplicate operatorului AAC de către Agenția de Mediu sau alte autorități publice (număr/an)	Măsoară numărul total de sancțiuni administrative sau contravenționale impuse unui operator de alimentare cu apă și canalizare de către Agenția de Mediu și/sau alte autorități publice relevante într-un interval de un an calendaristic.	–
22	Valoarea totală a sancțiunilor (MDL/an)	Reflectă suma totală (în lei moldovenești) a sancțiunilor (amenzi, penalități, despăgubiri etc.) aplicate, într-un an, unui operator de alimentare cu apă și canalizare de către Agenția de Mediul și/sau alte autorități publice.	–

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Definiția	Formula de calcul
23	Valoarea sancțiunilor raportată la venitul anual total al operatorului (%)	Ponderea valorii sancțiunilor financiare (amenzi, penalități etc.) suportate de un operator de alimentare cu apă și canalizare într-un an, raportată la veniturile totale anuale ale acestuia. El reflectă impactul financiar al neconformităților asupra bugetului operatorului și este relevant pentru evaluarea riscurilor legate de respectarea reglementărilor legale și de mediu.	$\frac{V.t.s.}{V.o.t.} \times 100$ <p><i>Unde:</i></p> <p>V.t.s. - Valoarea totală a sancțiunilor, MDL</p> <p>V.o.t. - Veniturile operaționale din vânzări totale, MDL</p>

ANEXA 2: VALORI DE REFERINȚĂ PENTRU INDICATORI CHEIE DE PERFORMANȚĂ

Nr. ICP	Indicatori Cheie de Performanță	Elementar (1)	De bază (2)	Bine (3)	Performanță buna (4)	Rezultate remarcabile / Clasă mondială (5)
4	Gradul de acoperire cu servicii de alimentare cu apă (% gospodării)	<50	>50–75	>75–85	>85–95	>95–<100
5a	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile ce dispun de sisteme centralizate de canalizare (%)	Nu sunt date disponibile	<20	>20–50	>50–80	>80–<100
5b	Gradul de acoperire cu servicii de canalizare în localitățile din aria de deservire cu sisteme de alimentare cu apă (%)	Nu sunt date disponibile	<20	>20–50	>50–80	>80–<100
6	Volumul apelor uzate epurate biologic (%)	Nu sunt date disponibile	<50	>50–75	>75–90	>90–<100
11	Continuitatea serviciului (h/zi)	<8 sau nu poate fi măsurat	>8–15	>15–20	>20–24	24
12	Nivelul de contorizare (%)	<25	>25–60	>60–85	>85–95	>95
14	Apă nefacturată pentru o conexiune (l/conexiune/h)	>50	>25–50	>12–25	>6–12	≤3–6
16	Eficiența personalului, (angajați/1000conectări)	>10	>6–10	>5–6	>3–5	≤3
17	Rata de colectare a veniturilor (%)	<60	>60–70	>70–90	>90–95	>95
18	Gradul de acoperire a costurilor operaționale totale (%)	$x < 60$	$60 \leq x < 80$	$80 \leq x < 90$	$90 \leq x < 100$	$x \geq 100$
20	Pondere volumului de ape uzate netratate deversate în emisar din total volum de apă uzate deversat la SEAU (%)	$x \geq 70$	$70 < x \leq 50$	$50 < x \leq 25$	$25 < x \leq 10$	$10 < x \leq 0$

Sursa: “Utility of the Future” 2024 Banca Mondială. Anexa B și C

3. BIBLIOGRAFIE

- [1] Cercetarea statistică anuală nr. 1 Funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare (2020 – 2024)
- [2] Fișele raportului titularului de licență care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare (I.M. ”Su-Canal” Comrat) pentru anii 2020 - 2024
- [3] Evaluarea diagnostică a operatorului din Comrat, Tehno Consulting & Design S.R.L., (2021)
- [4] Programului Regional Sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare pentru UTA Găgăuzia (2018 - 2025), GIZ, 2018
- [5] Stadiul de fezabilitate ”Construcția aducțiunilor regionale pentru alimentarea cu apă din râul Prut a localităților din raioanele Comrat și Ceadâr-Lunga”, GIZ, ”Fluxproiect” SRL, 2021
- [6] Strategii de dezvoltare socio-economică a municipalității Comrat (2019 - 2025), USAID, 2019
- [7] Biroul Național de Statistică
- [8] “Utility of the Future 4, Taking Water and Sanitation Utilities Beyond the Next Level. A Methodology to Ignite Transformation in Water and Sanitation Utilities” World Bank, 2022 and updated in 2024.

Link:

<https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/aa37cf9a-fb81-456b-8855-379f154a9e97>

